

№ 17 (519) 11 траўня 2007

www.nn.by

Наша Ніва

П Е Р Ш А Я Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Э Т А ISSN 1819-1614

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў траўні 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у пятніцы

9 771819 161008

Прэзыдэнт Францыі — наш зямляк

У Элізэйскім палацы засядзе
цэнтральнаэўрапеец. Старонка 15.

Аўтазакі ў Дзень перамогі

Колькі жыву ў Менску, а такой карцінкі 9 Траўня дагэтуль ніколі ня бачыў. Ад самай раніцы Сьвіслач у раёне парку Горкага і Купалаўскага скверу рассяякалі матаркі з байцамі МНС на борце. Яны былі ў ратавальных камізэльках, а ў некаторых чаўнах было відаць аквалянгі.

Найбольш запомніўся саліднага выгляду лысаваты чалавек у чорным строі і ў гальштаку, які на водным ровары курсаваў уздоўж берагу. Ягоных калегаў у чорным было шмат па ўсёй набярэжнай — на іх са зьдзіўленнем паглядалі рэдкія бегуны ад інфаркту ды ўладальнікі сабакаў, што вывелі сваіх гадаванцаў гуляць.

Асабліва шмат людзей у цывільным — то бок у аднолькавых чорных куртках — было ў аўтобусах калі будынку тэлебачання на Камуністычнай. Сама вуліца была перакрытая для аўтамабільнага руху ад Чырвонай.

І гэта ўсе зразумець яшчэ можна — бяспека краініка дзяржавы ў спэцслужбай кожнага дня на першым месцы. Але навошта там стаялі аўтазакі?

Мо ўлады чакалі ад сівых вэтэранаў спрабаў узяць штурмам АНТ? Ці баяліся бунту рабіскамоўнага насельніцтва, як у Таліне?

С сівам, сябры!

Віталь Тарас

Крымскія сюжэты

Піша Сяргей Харэўскі.
Старонка 24.

люстра дзён

Спраба №4	4
Шэсьце інвалідаў-вазочнікаў да Адміністрацыі прэзыдэнта	5
Выкраданыне беларускі ў Нігерыі	5
Мілінкевіч сустрэўся з прэзыдэнтам Польшчы	6
Лукашэнка: Захад адстойвае драпежніцкія эканамічныя інтарэсы	6
«Статус беларусаў ня будзе розьніца ад статусу чукчай»	6
«Фашистуючыя руководители, уймітесь»	7
Яшчэ адну беларускую арганізацыю зынішчылі	7
Эрык Сійгор: Што камэнтаваць, калі бачыш партрэт Сталіна .	8
Рэфэрэндум і бульдозэры ...	14

камэнтары

Віталь Тарас. Пераключаючы каналы	10
Павал Севярынец. Бацькі, дзеци і судзьдзі	12

Зыбяды

Аляксандар Класкоўскі. Цэнтральназўрапеец прэзыдэнтам Францыі	15
Аляксандар Фядута. Перанос	17

пошта рэдакцыі

Што рабіць, калі заганяюць у прафсаюз	18
---	----

культура

Альбом памяці 2006 году	20
------------------------------	----

газэтка дзеткам

Цырульня	28
----------------	----

дзе варта быць

Выставка Людвіка Асецкага, адбор на «Басовішча», найдараежэйшы фільм у съвеце	30
---	----

комікс

Бульбман вяртаецца	31
--------------------------	----

**Зыбяды
«Кнігарню «Наша Ніва»**

Найяснейшая Реч Паспалітая:
Цывілізацыя-Культура-Рэлігія-
Палітыка-Авантура-Героіка-Успамін / Укладальнік Алег Дзянровіч. —
Менск: І. П. Логвінаў, 2007. —
(Кнігарня «Наша Ніва»)

Міжнародная прэмія за акрэсьцінскі дзёньнік

Рэдактар сайту nn.by уганараваны прэміяй імя Лёрэнца Наталі.

Андрэй Дынко стаў ляўрэатам прэміі імя Лёрэнца Наталі за 2006 год. Прэмія прысуджаецца за найлепшы артыкул. Дынко стаў першым у гісторыі прэміі цэнтральна-эўрапейскім журналістам, уганараваным ёю. Дагэтуль сярод эўрапейцаў узнагароду атрымлівалі толькі аўтары з заходніх часткі кантынэнту.

Гэта міжнародная ўзнагарода для пішучых журналістаў. Прысуджаецца яна за артыкул, напісаны цягам мінулага году, які чапляе праблемы абароны дэмакратыі і правоў чалавека.

А.Дынко быў намінаваны з свой акрэсьцінскі дзёньнік.

Ён напісаў яго ў сакавіку 2006 г. і перадаў на волю. Твор быў апубліканы ў «Нашай Ніве» яшчэ да таго, як Дынко выйшаў на свабоду. Пад загалоўкам «Тэрапія ахвярнасцю». Ліст зь менскай турмы» яго пераклалі на восем эўрапейскіх моваў. Ён быў апубліканы ў такіх значных выданнях, як «Франкфуртэр альгемайнэ цайтунг», «Рэспэкт», eurozine. com. Празь яго удалося наноў звязаць увагу съвету на Беларусь.

Сёлета на прэмію прэтэндавалі 1529 пісьменнікаў і журналістаў са 165 краінаў з усіх кантынэнтаў.

Цырымонія ўзнагароджада-

ньня адбываецца ў прэс-цэнтры Эўракамісіі ў Брюсэлі, у День свабоды прэзы.

Гран-пры атрымала Лі Сю Инг з англомоўнай газэты Ганконгу за рэпартаж пра бунт супраць карумпаванага старшыні сельсавету ў вёсачы на поўдні Кітаю.

Першая прэмія ў эўрапейскім рэгіёне адышла журналісту з Шатляндыі. Ён зрабіў рэпартаж пра ўмовы працы будаўнікоў у Дубаі. Другая — Андрэю Дынку. Трэцяя — рэпарцёру «Шпігелю». Ён тайна перайшоў мэксіканска-амэрыканскую мяжу разам зь нелегальнымі мігрантамі.

«Есьць іронія ў tym, што я сядзеў на Акрэсьціна ў корпусе, збудаваным на грошы эў-

расаюзаўскай праграмы TACIS. А цяпер за рэпартаж пра гэта атрымліваю эўрасаюзаўскую прэмію, — казаў на цырымоніі А.Дынко. — Быў холад у камэрах, тлум. Дзевяць чалавек на пяць нараў. Удзень гамарня, дым. Не было як засяродзіцца. Таму пісаў учачы. І вось — людзі адчуле тое, што перажылі беларусы».

Сярод іншых матэрыялаў пераможцаў — артыкул пра зынікненіе людзей у Пакістане, нарыс пра ахвяру грамадзянскай вайны ў Каломбії, гісторыя самалійскага хлопчыка, які ўцёк ад вайны і ўрэшце апынуўся ў Чылі, і паўднёваафрыканскага актывіста, якога ў часы апартэйду несправядліва звінавацілі ў забойстве — рыхтык, як Паўла Красоўскага.

За цырымоніяй сачыў беларускі дыпламат. Ён сышоў з залі, не павітаўшыся і не павіншаваўшы.

Ул.інф.

Невядомая вайна

Піша Аляксандар Класкоўскі.

Вось і на адкрыцці бюста Жукава ў Менску прагучала, што маршал Жукаў прыняў капітуляцыю фашыстоўскай Нямеччыны. Але ж фактычна гэта быў, кажучы мовай кіношнікаў, дубль два. Насамрэч Райх капітуляваў у французкім Рэймсе днём раней. Таму на Захадзе Дзень перамогі над нацыстамі съяўткуюць 8-га, на дзень раней, чым заведзена ў нас.

Ды хіба ж мог Сталін зымірыцца з тым, што гітлерцы здаліся нейкім янкі? Таму Москва дамаглася, каб туго капітуляцыю лічылі «папярэдній». А ў ноч на 9 траўня ў Берліне зладзілі імпрэзу ўжо з удзелам савецкага маршала. Заходняя саюзьнікі дыпляматычна назвалі яе «ратыфікацыяй».

А вось роля Жукава ў апэрацыі «Багратыён» болей съціплая, чым заведзена маляваць. Зь ліпеня 44-га ён кіраваў апэрацыяй ва Украіне, а тут вялікі рэй іншыя сталінскія палкаводцы. Зрэшты, гарматнага мяса не шкадавалі гэта сама. Асаўліва тых беларусаў, якіх забралі ў Чырвоную Армію пасыля вызваленія. Як жа, пад акупацыяй былі! Кепска падрыхтаваныя часткі бяз роздуму кідалі ў пекла.

У адным зь першых баёў загінуў і мой дзед Ёсіф. Ведаю яго па гэтым вось даваенным япчэ здымку, зробленым падчас вайсковых збораў. У 44-м дзеда

мабілізавалі, далі кулямёт. Другім нумарам прызначылі сваяка з суседній вёскі — дзядзьку Юзю. Таму пашанцавала вярнуцца з фронту. Распавядáў: «Ёсіф упаў, як падкошаны, калі, адбіўшы атаку, перабяглі на запасную пазыцыю. Але пасыля бою цела так і не знайшлі. Дый ці надта быў клопат? Пазначылі ў паперах стандартнае «прапаў бязь вестак».

Вось так: маршалам — зоркі ды манументы, а мільёнам простых салдатаў, чыёй крывёю здабываліся перамогі, нават радка на абеліску не дасталося.

На вайне як на вайне. Але ці былі непазблежнымі ўсе тыя шматмільённыя ахвяры? Ці не кашчунна называць дальнабачнай палітыкай перадваенныя гулі з фюрэрам, уключна з пактом Молатава-Рыбентропа ды савецка-нацысцкім парадам у Берасці? Зрэшты, паводле бесчалавечнасці дзяўце таталітарныя сыстэмы стаялі побач.

Мой прадзед Вацлаў, напрыклад, трапіў у Сібір за неасцярожнае выказванье пра калгасны лад... Савецкая ўлада і без усялякай вайны мільёнамі сыцірава ў пыл насељнікаў уласнай краіны. У тым ліку, як вядома, была вынішччана і кадравая эліта Чырвонай Арміі.

Між тым і сёньня айчыннае начальства ўпарты чапляеца за міталёгію. I прымнажае яе рознымі «лініямі Сталіна».

Дарэчы, я сам родам з тых мясцінай на

ФОТА З АРХІВУ АЛЯКСАНДРА КЛАСКОЎСКАГО

ўсход ад Радашкавічаў, дзе праходзіла паласа ўмацаваньня, пабудаваная на былогі мяжы з Польшчай. Дзесяткі гулялі ў вайну, шастаючы па тых дотах. Старэйшыя вяскоўцы распавядалі, што немцы прыйшли скрэзъ УР («умацаваны раён») як нож скрэзъ масла. Трохі далей, пад Астрашыцкім Гарадком, 100-я дывізія Русіянава сапраўды дала гітлерцам дыхту. Але гэта ўжо зь іншай опэры. Ва ўсякім разе, гэта было зусім на там, дзе летась бегаў са сцягамі імпульсіўны Уга Чавес. I ў любым выпадку тое, што ўжо 26 чэрвеня 1941 году немцы дапялі да Менску, — факт.

За нязручную, жорсткую праўду пра вайну так не любілі ў важных кабінэтах Васіля Быкава. Маўляў, ня трэба ачарняць подзывіг салдата! Але ад поўнай праўды пра вайну подзывіг простага салдата зусім ня гасінне.

Блякнунт міты пра мудрага генэралісімуса ды ягоных палкаводцаў.

Так што цяперашнія начальнікі зь іх ідэалагічнымі рэфрэнамі («не дамо рабіць замах на гісторыю!») бароняць на столькі салдацкую славу, колькі свайго вусатага куміра-генэралісімуса ды ягоны бесчалавечны лад. Бароняць фальшивую індульгенцыю: маўляў, няма чаго нам правамі чалавека тыціца, бо мы Захад ад карычневай чумы выгвалілі! Можна падумаць, гэтыя дзеячы з партфэлямі і мажнымі каркамі самі штурмавалі райхстаг.

У Менску 8 траўня адкрылі бюст савецкага ваеначальніка Жукава.

ЮЛІЯ ДАРАШКЕВІЧ

Спроба №4

У панядзелак адбыўся Ўстаноўчы сход менскай гарадзкой арганізацыі «Малады фронт».

Гэта ўжо чацвёртая спроба зарэгістраваць арганізацыю ад моманту яе ўзьнікнення ў 1996 годзе. Тры першыя разы органы юстыцыі рэгістраваць арганізацыю адмаўляліся. Рашэнне аб рэгістрацыі прымалася з мэтай зацігнучы ці ўвогуле спыніць судовы працэс пяцёх «маладафрontaўцаў» (Хведарука, Паларажанкі, Корбана, Янушэўскага і Гарэцкага), якіх абвінавачваюць у дзеянасці ад імя незарэгістраванай арганізацыі.

Аховай Сходу кіраваў баранавіцкі хлопец Яраслаў Грышчэні, крымінальную справу якога прыпынілі толькі на днях. Быў зарэгістраваны 21 удзельнік сходу. Агулам на мерапрыемства прыйшло каля шасцідзесяці чалавек. У асноўным — маладыя хлопцы і дзяўчата. Сярод больш стаіх гасцей сходу былі

кіраўнік аддзялення швэдзкага пасольства Стэфан Эрыксан, пісьменніца Вольга Іпатава, мовазнаўца Зыміцер Саўка, палітык Юрась Зяньковіч.

У прэзыдыуме сядзелі Зыміцер Хведарук, Алег Корбан, Барыс Гарэцкі, Наста Паларажанка і Дзяніс Ляўскі. На ўсіх хлопцах былі апранутыя пінжалі і гальштуки. Нязыклі было бачыць гэтых юнакоў у салідных дзелавых строях. Барыс Гарэцкі на эта пажартаваў: «Не касыюць ператварае чалавека ў кабінетнага змагара».

З уступным словам высупіў Гарэцкі, ён жа быў аброны старшынём Устаноўчага сходу. Барыс адзначыў, што сёньня за кратамі знаходзяцца трое лідэраў «Маладога фронту» — Павал Севярынец, Зыміцер Дашкевіч і Артур Фінькевіч. Разам з тым, улады

не спыняюць перасъед арганізацыі: яшчэ на пяці сябрай «МФ» былі заведзеныя крымінальныя справы. «Улады перасъедуюць ня толькі тых маладзёнаў, якія бяруць на сябе лідэрскую адказнасць, але і шараговых сябрай «МФ», — адзначыў Гарэцкі. — Сёньняшні сход — гэта не стварэныне арганізацыі, а спроба яе зарэгістраваць. У любым выпадку «Малады фронт» працягне сваё існаваныне, з рэгістрацыяй ці безь яе». Яшчэ Гарэцкі сказаў, што такім чынам «МФ» хоча паказаць, што арганізацыя гатовая выконваць нормы Канстытуцыі і законы краіны.

Пасля ўступнага слова Зыміцер Хведарук зачытаў зварот да сябров Сходу ад лідэра апазыцыі Аляксандра Мілінкевіча.

Было прынятае рашэнне спробы рэгістрацыі пад называй Моладзевае грамадзкае аб'яднаныне «Малады фронт». Быў зацверджаны статут арганізацыі. Усё адбывалася ў строгай адпаведнасці бюрократычным правілам.

Быў зацверджаны сьпіс

сябров Управы «МФ», якая будзе рэгуляваць дзеянасць «Маладога фронту», у яе ўвайшлі Людміла Атакулава, Барыс Гарэцкі, Алег Корбан, Кацярына Краснова, Настася Лойка, Уладзімер Сяргеев, Зыміцер Хведарук і Кірыл Шымановіч.

Рэвізорам арганізацыі было вырашана абраць Касю Галіцкую.

Падчас выбараў старшыні сэнсацыяյ не адбылося. Ім стаў Зыміцер Хведарук, а намеснікам — Алег Корбан. Хведарук пасля абрачнія быў нешматслوўны, але відавочна рады.

Праз пару хвілінаў пачаўся канцэрт, у якім узялі ўдзел Піт Паўлаў і Аляксандар Памідораў. Недалёка ад управы дзяляжурыла машина БТ разам з журналистам Юр'ем Леднікам.

Ужо заўтра сябры «МФ» зьбіраюцца пайсыці ў Міністэрства юстыцыі, каб падаць дакументы на рэгістрацыю. Рашэнне дасыць адказ, ці варта праводзіць Устаноўчы сход рэспубліканскага «Маладога фронту».

Зыміцер Панкавец

Мілінкевіч сустрэўся з прэзыдэнтам Польшчы

Унутрыпалітычная сітуацыя ў Беларусі, падтрымка рэпрэсаваных і вяртаньне пасла Польшчы ў Беларусь сталі тэмамі спатканьня. «Мы працягнем праграмы дапамогі студэнтам, выключаным з ВНУ, і людзям, звольненым з працы, — заявіў Лех Качынскі. — Польшча зробіць усё магчымае, каб Беларусь далучылася да Эўрасаюзу».

А.Мілінкевіч правёў таксама двухбаковыя перамовы з міністрам замежных справаў Польшчы Ганнай Фатыгай і магчымым паслом у Беларусі сп. Літвінам.

БТ

«Статус беларусаў ня будзе розыніцца ад статусу чукчаў»

Як расейскамоўныя палітычныя і культурныя дзеячы ставяцца да нядайняга закліку Ўладзімера Парфяновіча і Леаніда Сініцына, каб Беларусь увайшла ў склад Рәсей асацыянным членам?

Сяргей Скрабец, былы палітвязень і дэпутат палаты прадстаўнікоў: «Папершае, у нас няма ніякіх эканамічных падставаў для такога кроку. Расея — гэта краіна рынкавай эканомікі, а ў Беларусі ў эканоміцы невядома што. Па-другое, юрыдычны аспект, Расея разам з ЗША і Вялікай Брытаніяй зьяўляюцца гарантамі нашага сувэрэнітэту. І нарэшце, па-трэцяе, на гэта няма ніякага маральна-гага права. Сотні тысяч беларусаў гінулі ў баражы за дзяржаўную незалежнасць. Таму мы ня можам пра гэта гаварыць, хоць бы з павагі да гэтых людзей».

Аляксандар Адамянц, філёзаф: «Адназначна адмоўна. Гэты «Маніфэст» абсолютна супяречлівы. З аднаго боку, яны за ўваходжанье ў склад Рәсей, з

другога — гавораць пра дзяржаўны сувэрэнітэт. Надзеі на дэмакратызацыю Беларусі з дапамогай Рәсей ня маюць пад сабой грунту».

Міхail Марыніч, былы палітвязень і міністар: «Кожны мае права на сваю пазыцыю. Разам з тым я лічу, што ініцыятыва Сініцына і Парфяновіча не-эфектыўная. Сёння трэба думаць пра дзяржаўны сувэрэнітэт, а не пра яго статут. Лічу «Маніфэст» цалкам контрапрадуктыўным».

Валер Фралоў, генэрал: «Я добра ведаю гэтых хлопцаў, добра ведаю, што і хто стаіць за іхнімі заявамі. Лічу, што гэтыя працягавы — спроба неяк паўплываць на адзін з міжнародных суб'ектаў, які здольны зъмяніць сітуацыю ў Беларусі, то бок на

Лукашэнка: Захад адстойвае драпежніцкія эканамічныя інтарэсы

Аляксандар Лукашэнка ўзяў удзел у съвяточным шэсці з нагоды Дня Перамогі. З сынамі і ўнучкай прыйшоў на чале калёны вэтэранаў ад Каstryчніцкай да плошчы Перамогі.

Выступаючы на Плошчы перамогі, А.Лукашэнка адзначыў: «цяперашнія прэтэндэнты на сусветнае ўладарства спрабуюць выкарыстаць вайну ў якасці інструмэнту замежнай палітыкі. Пры дапамозе сілы адстойваюць свае геапалітычныя і драпежніцкія эканамічныя

інтарэсы, душаць тყы дзяржавы, якія сталі на незалежныя шляхі разъвіцца. Пры гэтым прыкрываюць сваю сутнасць ілжывымі словамі пра дэмакратыю, абарону правоў чалавека і свабоду».

А.Лукашэнка заяўіў, што «гнеў і абурэнне выклікаюць ў нас глумленьне над героямі і ахвярамі войнаў, такія як драматаж помніку савецкаму войну-вызваліцелю ў Эстоніі і закрыццё польскімі ўладамі савецкай экспазыцыі ў музеі канцлагеру Асьвенцім».

Паводле радыё «Свабода»

рабіць, бо Парфяновіч і Сініцын фактычна прапаноўваюць парушыць беларускую Канстытуцыю і жыць у адпаведнасці з Канстытуцыяй Рәсей. «Маніфэст» сумбурны. Хлопцы не падумалі над тым, што робяць».

Андрэй Суздальцаў, палітоляг: «Кепска паставіўся. Беларускі народ заслужыў права жыць у сваім доме, у незалежнай краіне. Рәсей мусіць таксама паважаць гэтыя выбар беларусаў і нельга іх пазбаўляць та-кой магчымасці. Той фармат інтэграцыі, які прапанавалі Парфяновіч і Сініцын, нежыццяздолны. Такі фармат, як асацыяны член, мог быць актуальным у сярэдзіне 1990-х, але не цяпер».

Запісай Зыміцер Панкавец

Рассю. Гэта звычайная спроба набраць палітычныя пункты ў Рәсей. Але гэтыя палітыкі не перасылуюць скурныя інтарэсы, яны сапраўды зычаць лепшага нашай краіне. Асабіста я не падтрымліваю хлопцаў. Я за незалежную, сувэрэнную, дэмакратичную Беларусь, якая будзе мець добрыя адносіны з Рәсей. Уваходжанье ў склад Рәсей асацыянным членам нічым ня будзе розыніць статус беларусаў ад статусу чукчаў ці буратаў. Бліжэйшым часам я зьбіраюся яшчэ паразмаўляць з Сініцыным і Парфяновічам, каб пераканаць, што абраны імі шлях памылковы».

Аляксандар Вайтовіч, былы прэзыдэнт Акадэміі навук і сынікер Савету рэспублікі: «Стаяўлюся разька адмоўна. Так нельга

Шэсьце інвалідаў-вазочнікаў да Адміністрацыі прэзыдэнта

5 траўня інваліды традыцыйна ладзяць Дзень працэту за роўныя права і супраць дыскрымінацыі. Беларускія інваліды прасілі дазволу на мітынг ля Акадэміі навук, улады паслалі іх да чорта на рогі, на плошчу Бангалор. Абраханыя інваліда на вазках зладзілі пасыль мітынгу шэсьце да Адміністрацыі прэзыдэнта. І даехалі! Хоць міліцыянты папярэджвалі інвалідаў, што «за ўдзел у несанкцыяновым шэсьці яны будуць пакараныя». А 13-й ля цырку спэцназ спыніў шэсьце. У двары падагнай аўтазакі. Але інвалідаў гэта не напалохала, і яны паехалі далей. Наступны раз спэцназ спыніў інвалідаў праста ля будынку Адміністрацыі. У выніку ім такі дазволілі перадаць пэтыцыю.

Фото: ВМЕДА.НЕТ

Выкраданье беларускі ў Нігерый

Праз урад Нігерый працягваліся перамовы з выкрадальнікамі супрацоўніцы нафтавай кампаніі «Whassan Eurest Nigeria Limited» Ірыны Экпа-Ума. Брат выкрадзенай, Алег Гівойна, паведаміў, што прадстаўнікі кампаніі прапанавалі яму прыехаць у гэтую краіну, каб непасрэдна сачыць за падзеямі. Начальнік анатыгэрарыстычнага цэнтра КДБ Беларусі Алег Чарнышоў заяўіў, што за выкрадзеную нельга плаціць выкуп. «Гэта параджае наступныя злачынствы падобнага кшталту», — сказаў ён. А.Чарнышоў таксама выказаў думку, што брату І.Экпа-Ума ня варта ехаць у Нігерью.

СЪЦІСЛА

Расея дасьць крэдыт без заставы «Белтрансгазу»

Умовы выдачы расейскага крэдыту для Беларусі ня будуць прывязаны да акцыяў ААТ «Белтрансгаз». Пра гэта паведаміў міністар фінансаў Мікалай Корбут. Паводле ягоных слоў, крэдыт на 1 мільярд даляраў Беларусь атрымас сёлета, 500 мільёнаў — у 2008 годзе.

Паводле БЕЛТА

Прыляціць Ахмадзінежад

Прэзыдэнт Ірана Махмуд Ахмадзінежад наведае Беларусь у бліжэйшыя два тыдні. Пра гэта карэспандэнту БелТА

паведаміў пасол Ірану ў нашай краіне Абдольхамід Фекры.

Зъмены ў правапісе: ня зараз

Дэпутат Уладзімер Здановіч заяўіў у інтэрвю «Звяздзе», што зъмены ў правапіс беларускай мовы, пропанаваныя камісіяй Міністэрства адукацыі, недасканалыя і маюць быць дапрацаваныя. На сёняння камісія палаты прадстаўнікоў яшчэ не прыняла канчатковага рашэння аб далейшым лёссе праекту правілаў.

Экзархат: Падставаў для перагляду закону «Аб свабодзе

сумленьня» няма

Беларускі экзархат ня бачыць падстаў для перагляду закону «Аб свабодзе сумленьня». Клірык Свята-Пакроўскага прыходу сталіцы Аляксандар Шрамко, які далучыўся да кампаніі за зъмену закону, ня мае царкоўнага благаславенія на ўдзел у ёй, заяўіла прэс-служба БПЦ.

Гавэл супраць

Былы прэзыдэнт Чэхіі Вацлаў Гавэл асудзіў вылучэнне кандыдатуры Беларусі на членства ў Радзе правоў чалавека ААН. 7 траўня за подпісам Гаула апублікавана спэцыяльная заява.

ЦЫТАТА

Лукашэнка ўратаваў беларускую літаратуру

З інтэрвю Андрэя Хадановіча газэце «Товарыщ»: «Вялікі шанец для літаратуры, каб у ёй засталіся людзі, якім патрэбная яна сама, сама паэзія, сама беларускае слова [а ня людзі, якія займаліся літаратурай дзеля заробку]... Лукашэнка даў беларускай літаратуре шанец займацца сваёй справай і (быць больш, чым літаратурай).

«Фашистуючие руководители, уймитесь!»

Кампартыя і БРСМ штодзённа пікетуюць консульства Эстоніі ў Менску.

Падыхджу да маладзёна, які трymае савецкі штандар, пытаюся, ці ён сапраўды за аднаўленыне СССР. «Ня ведаю, я там практычна ня жыў». — «Дык, а сыяг тады для чаго?» — «Дзядуля папрасіў патрымцаць». У гэты момант падлітае той самы дзядуля й пачынае расказваць, што абсалютна ва ўсіх былых краінах Саюзу выступаюць за яго ўзъяднаныне. Пазыцыя стала га чалавека мне ясная, а вось маладзёна не да канца разумею. «Дык ты таксама за тое, каб у нас быў Савецкі Саюз?» — не здаюся я. «Старэйшыя кажуць, што там добра жылося, таму, можа, і за...» Пасыля хлопец пачынае казаць, што кепска, канечне, што ў нас ня будзе сваёй хакейнай каманды. Праз пару хвілінай ён аддае сыяг назад дзядулю, а сам ідзе ўбок.

Вэтэран вайны паказвае

хлопцам і дзяўчатам выразкі са старых газет, тлумачыць, які менавіта помнік зьнесылі, расказвае пра Эстонію. Адзін пацан пытаецца ў вэтэрана: «А Эстонія мяжуе зь Беларусью?»

Пакуль адна частка трymае пікет, іншыя адпачываюць на траве, паляць цыгарэты. Праз п'ёны прамежак часу мяніюцца. Моладзь — навучэнцы індустрыяльна-пэдагагічнага каледжу. З раніцы яны пікетуюць, пасля абеду ідуць на практыку. Пераконваюць мяне, што прыйшлі па сваёй волі.

Пытаюся ў дзяўчыны, якая трymае транспарант «Фашистуючие руководители Эстонии, уймитесь!», што яна разумее пад фашизмам. Кажа: тое, што адбываецца ў Эстоніі. Ізноў пытаюся: а што там адбываецца? Фашизм, кажа.

ЮЛІЯ ДРАЖНЕЦВА

Пэнсіянэры пачынаюць крычаць на маладых, каб не размаўлялі з «бээнэфаўскім» журналістам. Падскокваюць кіраўнікі ячэек БРСМ, на любыя мае пытанні адказваюць самі, не даючы выказацца іншым. Пытаюся, якую арганізацыю прастаўляюць. Адказваюць, што ніякую, праста прыйшлі выказаць свае меркаваныні. А на працу ці вучобу маладзі ня трэба? Кажуць,

што калі маладзі трэба выказаць свае погляды, то можна і прапусціць заняткі.

Акцыі арганізоўвае праўладная Камуністычная партыя Беларусі. Да 10 траўня абыцаюць прыходзіць штодня. Эстонскае консульства выказала МЗС свой пратэст і прыпыніла выдачу віз.

**Зыміцер
Панкавец**

Яшчэ адну беларускую арганізацыю зьнішчылі

«Беларускі літаратурны фонд», ва ўласнасці якога знаходзіўся санаторый-прафілакторый «Іслач», быў ліквідаваны 3 траўня. Разглед справы зцягнуўся дзесяць хвілін. Варта адзначыць, што пазоў кіраўніцтва «Беллітфонду» атрымала толькі 2 траўня.

Кіраўніцтва арганізацыі тэрмінова накіравала ў суд хадайніцтва з просьбай перанесьці разъбіральніцтва. Падрыхтавацца за нач было папросту немагчыма. Аднак суд адхіліў хадайні-

цтва.

Паседжанье зцягнулася 10 хвілінай. «Беллітфонд» быў ліквідаваны. Судзьдзя Валеры Смалюк адзначыў, што раешніне суду не падлягае абскарджаныню і ў склаў задачу па ліквідацыі фонду на яго кіраўніцтва пад кантролем Мін'юсту. Лёс санаторый-прафілакторыя «Іслач» застаецца невядомым — гэтая маёмасць фонду на дадзены момант прадаецца і знаходзіцца пад арыштам.

Нагадаем, у 2003 г.

Мін'юст накіраваў у «Беллітфонд» ліст з прапановай унесці эмблему сваёй арганізацыі ў Дзяржаўны геральдычны реєстр. У 2006 г. арганізацыя атрымала папярэджанье за не-выкананыне той прапановы. У tym же годзе Мін'юст вынес чарговае папярэджанье фонду: на адным са сходаў пры галасаванні па павестцы дня былі ўлічаны галасы сяброў арганізацыі, якія не змаглі трапіць на сход, але сваім даверанасцямі ўпаўнаважылі іншых

членоў «Беллітфонду» галасаваць ад іх імя.

Саюзу пісьменнікаў удалося сарваць спробу Мін'юсту ліквідаваць арганізацыю, дзякуючы масавай мабілізацыі творцаў у абарону. Судзьдзя не наважыўся вынесці зынішчальнайнае раешніне ў прысутнасці Генадзя Бураўкіна, Уладзімера Арлова ды Вольгі Іпатавай. Праўда, Бураўкіну той працэс каштаваў інфармату. Гэтым разам Мін'юст дзейнічаў спрытней.

Сямён Печанко

Эрык Сійгур: Што камэнтаваць,

Наша гутарка з генэральным консулам Эстоніі Эрыкам Сійгуром адбылася літаральна празь некалькі гадзінай пасля пікетаванья будынку на другім завулку Кальцова. Спадар консул не прасіў загадзя даслаць яму пытаныні, каб азнаёміцца зь імі. А, наадварот, вельмі лёгка згадзіўся на інтэрвю. І задаваць пытаныні нечакана пачаў сам.

Эрык Сійгур: Што Вас больш цікавіць — талінская і маскоўская падзея, бо гэта абсалютна розныя речы? З чаго пачнём?

«Наша Ніва»: Давайце ўсё ж з Таліна.

ЭС: Добра. Увесь съвет лічыць, што тыя падзеі, якія адбываюцца ў Таліне — гэта ўнутраная справа Эстоніі, бо ўсё, што там здарылася, рабілася ў адпаведнасці з эстонскім законам. Нават пасьля таго, як пачаліся марадзёрства. Разам з тым, наша паліцыя вяла сябе вельмі карэктна і не было ніякага лішняга выкарыстання фізычнай сілы.

«НН»: Дык, а з чаго ўласна пачаўся гэты канфлікт?

ЭС: У 1945 годзе ў цэнтры Таліна быў усталяваны часовы драўляны помнік ахвярам фашызму, празь некаторы час ён быў узарваны дзізвома школынцамі. У 1947 годзе ўсталявалі ўжо гэты помнік Бронзаву салдату. Па сённяні яшчэ не было вядома, колькі памерлых людзей знаходзіцца пад ім. Архіўных дакументаў наконт гэтага практычна някіх няма. Хутчэй за ўсё, там знаходзіцца брацкая магіла, бо жорсткіх баёў у гэтых месцах не было. Калі сёлета праводзіліся археалагічныя раскопкі, то высыветлілася, што палова парэшткаў людзей знаходзіцца пад ходнікам. Згадзіцесь, што гэта не найлепшае для іх месца. Другі момент — гэты манумэнт выкарыстоўвалі для розных праvakаций, там зьбіralіся вельмі гучныя акцыі, але рабіць такое на могілках мне здаецца папросту непрыгожа.

Таму было прынятае рагшэнне дэмантаваць помнік і перанесці яго разам з парэшткамі

людзей на вайсковыя могілкі, якія таксама знаходзіцца практычна ў цэнтры гораду. Гэтыя могілкі былі заснаваны ў 1914 годзе, там пахаваныя парэшткі расейскіх, эстонскіх, ангельскіх жаўнероў. Гэта прыгожае і годнае месца. На сёнянняшні дзень Бронзавы салдат ужо там. У канцы чэрвеня манумэнт будзе адноўлены цалкам, у такім самым выглядзе, як ён стаяў раней. Некаторыя расейскія СМИ сцвярджаюць, што Бронзавы салдат быў расыпілаваны. Магу вас зап’яць, што гэта няпраўда.

«НН»: Якое месца займаў Бронзавы салдат у жыцці Таліна?

ЭС: Для кожнага — рознае, бо для адных — гэта могілкі ваяроў супраць фашызму. З другога боку — гэты помнік для эстонцаў быў сымбалем савецкай улады, бо яго адмыслова паставілі ў цэнтры гораду, каб паказаць, што тут гаспадар. Штодня, праходзячы міма гэтага помніку, тысячи эстонцаў узгадвалі пра сталінскі генацыд, пра акупацию. У гэтым помніку было два значэнні, цяпер будзе адно.

«НН»: А для Вас асабіста што ён значыў?

ЭС: Гэта, на жаль, другі варыянт.

«НН»: Што Вы можаце сказаць у адказ на шматлікія закіды эстонскаму боку ў фашызме?

ЭС: Афіцыйны Талін неаднаразова выступаў з заявамі, што асуджае фашызм, нацызм. У нас ня можа быць фашызму, бо ў Эстоніі свабода і дэмакратыя. Фашызм можа быць толькі пры несвабодным рэжыме. На шчасце, не са свайго, а з чужога дось-

веду, але я ведаю, што такое фашызм. Ён недапушчальны. Мне здаецца, што часам мітынгуюць павінны паглядзець у лістэрка, каб убачыць там фашызм. Мае два дзяды ваявалі па розныя бакі барыкадаў падчас вайны, але яны абодва ваявалі за незалежнасць Эстоніі. Таму для нас няма розніцы паміж ветэранамі, бо ўсе яны ваявалі за нашу краіну. Шмат у каго папросту не было выбару, бо іх прымусова мабілізавалі

«НН»: Большасць цяпер пагаджаецца, што талінскіх пратестаў можна было ча-каць?

ЭС: Канечно, мы чакалі нейкіх выступаў, але абсалютна не чакалі такога марадэрства. Мітынгаваць і выказваць свае погляды мае права кожны. Але тое, што адбылося ў Таліне, — гэта чыстае марадэрства. Ёсьць інфармация, што прадстаўнікі расейскага пасольства яшчэ за некалькі тыдняў да выступленняў сустракаліся з арганізаторамі гэтых беспарадкаў. Паліцыя, на шчасце, змагла справіцца з хвальмі мітынгоўцаў і пратэсты не захапілі ўесь горад. Можна было ба-

чыць, што тых, хто выйшаў на вуліцы Таліна, было вельмі нямнога, таму нават гаварыць, што ўсё расейскае насельніцтва Эстоніі выказалася супраць домунажу Бронзавага жаўнеру, не выпадае. Эстонскае насельніцтва ўспрыняло гэтыя пагромы досыць спакойна, хоці і сярод эстонцаў ёсьць праціўнікі пераносу помніку. Зрэшты, сярод апошніх папросту шмат тых, хто баўся нэгатыўнай рэакцыі Рәсей. Цяпер у Таліне ўсё спакойна. Пра нядыўнія пагромы нагадваюць толькі большая колькасць паліцэйскіх у цэнтры, а таксама пабітыя шыбы ў крамах.

«НН»: Прадухі ѹціх пратэстыў было магчымы?

ЭС: Не магу вам дакладна адказаць на гэтае пытаныне. Нават калі лічыць усе гэтыя падзеі арганізаванымі, то, у нейкай ступені, мы, пэўна, прадбачылі, што такія падзеі магчымы.

«НН»: Цяпер, напэўна, паговорым пра рэакцыю Рәсей.

ЭС: Што да Рәсей, то мне здаецца, яна зняла свою маску. Расейскі бок выкарыстоўвае няправільную інфарма-

калі бачыш партрэт Сталіна

цию. Гэта сапраўдная атака на незалежную краіну і, здаецца, гэта атака іх цікавіць нашмат болей, чым сам помнік. Мне здаецца, што расейцаў павінен больш цікавіць выпадак у Хімках, калі пасля раскопак увогуле былі згубленыя партрэты ахвяраў вайны. Я наагул не ўяўляю, як гэта магчыма. Яны могуць пагражаць нам эканамічнымі санкцыямі, гэта іх права, але гэта ня лёсавызначальная для Эстоніі. Мы не плянем ніякіх эканамічных ці палітычных мер, бо готовы да дыялёгу з Расеяй. Мы былі суседзямі, імі і застаёмся.

«НН»: Дык Вы лічыце, што Расея працігвае не прызнаваць эстонскую незалежнасць?

ЭС: Што тут камэнтаваць. Па-моему, адказ ужо ёсьць у вашым пытанні. Калі чуеш, што гавораць расейскія палітыкі і палітолагі, то ў гэтым ніяма абсалютна ніякіх сумненняў. Яны перажываюць, што ніяма ранейшай імпэрыі. Справа нават не ў Эстоніі.

«НН»: А чаму да апошняга маўчала Эўропа?

ЭС: У чацвер «ўтратройка» зрабіла вельмі рэзкую і адназначную заяву, дзе падтрымала эстонскі бок. Падобную ж заяву зрабіў і Дзярждз-партамент ЗША. Першыя дні яны маўчалі, бо чакалі пачатку дыялёту між Расеяй і Эстоніяй. Гэта была ініцыятыва Ангелы Мэркель, яна тэлефонала і нашаму прэм'еру, і Путіну.

«НН»: Здаецца, талінскія падзеі аглілі проблему нежадання расейцаў інтэгравацца ў эстонскае грамадзтва?

ЭС: Сёння абсолютна відавочна, што гэтыя працэсы праходзяць не дастаткова хутка. Гэтай проблемай ужо пачалі актыўна займацца. Наш прэм'ер вельмі добра сказаў, што ва ўсіх нас было рознае мінулае, але ў нас ёсьць адзіная будучыня. Нават калі ў

грамадзтве ёсьць розныя меркаваны, гэта ня значыць, што Эстонія падзеліцца. Шмат хто атрымаў грамадзянства Эстоніі, яны бачаць сваю будучыню толькі ў гэтым краіне, тым больш што тых, хто выйшаў на вуліцы, было вельмі мала.

«НН»: Вы чакалі, што пачнуцца пікетаваныя консульства ў Менску?

ЭС: У людзей павінна быць свобода выказвання сваіх поглядаў, але мы не маглі працаваць праз гэтыя пікетаваны, бо маскоўскі досьвед досьць сумны. Мы абавязкова будзем звязацца да беларускіх уладаў з пытаньнем, чаму яны не пайн-фармавалі нас, што будуць ладзіцца пікеты. Калі пікеты несанкцыянованыя, то я ня ведаю, чаму іх дапусцілі. Было недзе сто чалавек. Скандавалі, што не дапускаюць фашызму. Пікеты былі досьць калірнімі, бо людзі

выйшлі з партрэтамі Сталіна і Леніна. Мне тэлефанавалі з некаторых радыёстанцый, прасілі пракамэнтаваць гэта. Але што камэнтаваць, калі ты бачыш партрэт Сталіна побач з беларускім сцягам. Гэта значыць, што сталінізм, на жаль, не памёр. Паводле папярэдняй інфармацыі, гэта быў мітынг таварыства вэтэранаў, але вэтэранаў было чалавек пяць-шэсць. Астатнія — моладзь. Мне падалося, што гэтым хлющам і дзяўчатаам проста сказаці ў школах і ўніверсітэтах: «Вы пойдзете на акцыю», — яны і пайшли. Хаця, магчыма, я і ня маю рацый. Калі сыходзіла адна група, то адразу падыходзіла іншая. Усё было вельмі добра арганізавана.

«НН»: Як Вам рэакцыя беларускіх уладаў?

ЭС: Апроч заяваў прэс-сакратара МЗС Андрэя Папова, практычна больш ніякай рэакцыі не было. Яшчэ была за-

ява Сяргея Гайдукеіча, што Бронзавага салдата варта перанесыці на мяжу паміж Беларусью, Украінай і Расеяй. Скажу адназначна: не аддамо. У цэлым жа рэакцыя беларускіх уладаў была цалкам спакойнай і стрыманай. У гэтым пляніе я не могу выказаць ніякіх прэтэнзій.

«НН»: Пратэстоўцы абіцаюць на 9 траўня вельмі вялікія акцыі пратэсту.

ЭС: Ніякага бунту ў Таліне на 9 траўня ня будзе, дайце веры.

Эрыку Сійтуру засталося пробыць у Беларусі тры месяцы. Ужо пры выключаным дыктафоне пытаемся: здагадайцеся, дзе будзе мая наступная місія? Пацікаю плячыма. Кажа, што ў Москве. Сымеонца: «Можа быць, пасля гэтага інтэрвю мне і не дадуць візы».

**Гутарыў Зыміцер
Панкавец**

Расейскамоўная моладзь адказала на перанос Салдата пагромамі.

Пераключаючы каналы

Эліта разумее: кварталы, у якіх яна жыве, выразна розьняцца ад «непрэстыжных». У прыватнасці, колькасцю «талерак» на дахах. Піша Віталь Тарас.

Пасыля таго як запуск першага беларускага спадарожніка БелКа скончыўся няўдачай (ракета-носьбіт узарвалася на старце з касмадрому ў Байкануры), нарадзілася нямала жартаў на гэты конт. Адзін з іх быў такі: ДАІ Беларусі распрацавала новы папяраджальны дарожны знак «Асыцярожна, нізкалягучыя спадарожнікі!».

Талеркай па галаве

Нядайные зъяўленыне інфармацыі аб запуску ўвосень польскага тэлевізійнага праекту «TV Belarus», напэўна, выклікала ў кіраўніцтва Беларусі непрыемныя асачыненія на касымчныя тэмы. Толькі, зразумела, яму вельмі хацелася б, каб гэты праект таксама пачыніў няўдачу на самым старце. Як вядома, Аляксандар Лукашэнка называў гэты праект «дурацкім». Іншай рэакцыі цяжка было чакаць. Але сам факт, што кіраўнік дзяржавы рэагуе на інфармацыю аб будучым тэлевішчанні на Беларусь, гаворыць аб tym, што гэтая інфармацыя ўспрымаецца на самым версе ўлады вельмі сур'ёзна.

Яшчэ больш гаворыць за сябе намер уладаў забараніць тэлеталеркі для прыёму спадарожнікавага тэлебачанья. Гра першыя такія спробы ў Лідзе «Наша Ніва» падрабязна пісала. Барацьба вядзеца пад выглядам датрымання тэхнікі бяспекі й клопату пра здароўе грамадзянай. Маўляў — няправільна ўсталяваная антэна на сьцяне альбо даху шматпавярховага будынку можа зваліцца на галаву выпадковому мінаку. І хто тады будзе адказваць — ЖЭС? Дарэчы, у інструкцыі, якая была прынятая ўладамі яшчэ ў 1994-м і цяпер выцягнутая на сьвет, згадваецца яшчэ адна, куды больш цікавая падстава, паводле якой жыхарам шматкватэрнага дому можа быць адмоўлена ва ўсталяванні талерак. А менавіта — калі ваш дом далучаны да сеткі кабэльнага

тэлебачанья альбо на ім усталяваная адпаведная антэна для яго прыёму, ставіць індывідуальную талерку вы ня маеце права. То бок мясцовай ўлады за вас вырашае, якія пакеты тэлеканалаў якіх кампаніяў вам глядзець, а якія — не.

Ня трэба думаць, што ў 1994-м чыноўнікі ў Беларусі былі ўжо настолькі ідэалістичныя пільнымі глядзелі гэтак далёка наперад, у год 2007-ы. Зъяўленыне такой пастановы альбо інструкцыі было прадыктавана, хутчэй, чыста мэркантыльнымі інтарэсамі. Усе кабэльныя сеткі, калектыўныя антэны і г.д. прыносяць прыбытак ня толькі фірмам, якія гэтым займаюцца, але й дзяржаве. Канкрэтна — мясцовым чыноўнікам. Чым больш забаронаў і інструкцыяў, tym больш падставаў для хабарніцтва. Чалавек жа, усталяваўшы ў сябе спадарожніковую антэну ў цюнэр, якія робяцца з кожным годам усё больш даступнымі паводле цэнзы, і заплаціўшы за ўсталяваныне, можа плюваць згары на ўсіх чыноўнікаў зь іх ліцэнзіямі ды абмежаваннямі. І гэта прыводзіць іх у шал.

Нікому, улучна з найвышэйшым начальніцтвам, па вялікім рахунку няма справы да таго, што канкрэтна будзе паказваць «TV Belarus». Ніхто яго яшчэ ня бачыў. І ці будуть перадачы незалежнага беларускага тэлеканалау — за мяжы настолькі цікавымі, што глядзяч аддасцьць яму перавагу сядрод тысячаў іншых каналоў, якія можна глядзець праз спадарожнікі Хотберд і Сырыю, невядома. Нават калі выключыць з тых тысячаў каналы на арабскай, кітайскай, бенгальскай ды іншых экзатычных мовах, выбар застаецца надзвычай багатым. Спаборніцаць з tym самым RTVI, з польскімі ды ўкраінскімі тэлеканаламі, ды нават з «Аджара ТВ» зь яго заходнімі фільмамі (як правіла — высакаякаснымі), ды яшчэ з расейскамоўнай агучкай, вельмі няпроста.

Свабода запінгу

Але ідэалістичнае начальніцтва ня можа не разумець (ци на ўзору інстынкту не адчуваць) небяспеку, якая навіслала

над лукашэнкавай Беларусью ў простым і пераносным сэнсе слова. Спадарожнікае тэлебачаныне (ня толькі «TV Belarus») дае грамадзянам альтэрнатыву, свабоду выбару. Кожны ўладальнік спадарожнікае антэны ў спалучэнні з кампутарам можа ня праста выбіраць каналы, але стварыць уласную тэлепраграму. Чалавека, які падсеў на «спадарожнік», ужо не прымусіш глядзець БТ і іншых з навязылівай і бязъмежна тупой тэлерэкламай. Перад гледачом, незалежна ад ягонаі суб'ектыўнай волі, адчыненца съвет ва ўсёй яго разнастайнасці. Канечне, можна казаць, што гэта ілюзія, што мэдыі ствараюць скажоны адбітак рэальнасці. Але тэлебачаныне даўно зрабілася яе неад'емнай часткай. Яно дыктуе свае законы ўспрыніцца рэчаінасці.

Яно спарадзіла, напрыклад, такую зъяву, як «запінг» (калі глядач дзеля забавы адвольна скача з аднаго канала на другі, пераключаючы карцінку з дапамогай дыстанцыйнага пульту). Стыль «запінгу» можна назіраць у большасці сучасных кліпаў, фільмаў. Адна амэрыканская камедыя 1988-га так і называлася: «Пераключаючы каналы».

Дый сама рэчаінасць у наш час усё больш нагадвае «запінг», дзе спалучаюцца неспалучальныя рэчы. Хакей і вайна з тэрарызмам. Сарказм і Руаяль. Калдун і Філарэт. Пагромы і ўскладаныне кветак да Бронзавага жаўнера.

Нехта з амэрыканскіх сацыёлягай заўважыў, што тэлебачаныне, несумненна, цікавішча за чалавека. Інакш людзі, а не тэлевізары, стаялі б на ганаровыем месцы ў куце кожнай кватэры.

Калі сур'ёзна, сёньня яшчэ тэлебачаныне, а не інтэрнэт (хоць з цягам часу яны злыкоцца), дамінуе ў сродках масавай камунікацыі. І таталітарная ўлада будзе імкніцца захаваць татальны контроль над тэлеканаламі. Хоць гэтыя спробы робяцца ўсё больш прывіднымі з разъвіццём сучасных камунікацыйных тэхналёгіяў.

Тое, што большасць уладальнікаў спадарожнікаў талерак, як і большасць тэлегледачоў ва ўсім съвеце, аддае перавагу перадачам забаўляльным і спартовым, справы не мяняе. Гэта толькі ўскладненне

ситуацыю для ўлады. Бо, здымоочы талеркі з мэтай не дапусціць прагляду апазыцыйнага канала, яна мусіць адбараць у насельніцтва саму магчымасць глядзець спадарожнікае тэлебачаныне.

Ці гатовыя ўладальнікі талерак — найболыш перадавая, актыўная і заможная частка аўдыторыі — адмовіцца ад іх? Для многіх талерка зрабілася такой самай неад'емнай часткай жыцця, як аўтамабіль, мабільны тэлефон, загадны дом.

Тэлебачаныне не для ўсіх

У дзяржаве, дзе магчымая татальная канфіскацыя талерак, магчымая і канфіскацыя аўтамабілю, тэлефонаў, прыватных дамоў разам зь зямлём.

І хоць поўная канфіскацыя спадарожнікаў антэнаў не ўдалася нават у Іране, выключоць такое ў постсавецкай дзяржаве, улады якой імкніцца захаваць савецкія традыцыі, нельга.

Размова не пра інтэнцыі ўлады, у якой німа ніякіх маральных ці нават рацыянальных абмежаваній. Размова пра грамадзтва, у якім за апошнія дзесяцігодзіні ня толькі не сфармаваліся, але амаль што згаслы грамадзянскія інстынкты — здольнасць і жаданыне адстойваць свае элемэнтарныя права. У tym ліку права на інфармацыю. І права карыстацца роднай мовай.

Выход у этэр «TV Belarus» можа стаць лакмусавай паперкай, праверкай грамадзтва — і адначасова ўлады — на здольнасць успрымаць нешта новае і развязвацца ў прынцыпе.

Хутчэй за ўсё, спадарожнікае антэны ня зьнікнутць. Але іх можа стаць значна меней. Не абавязкова здымоць усе талеркі запар. Дастатковая пакараць высокім штрафамі некалькі чалавек, і астатнія паасыцерагуцца ставіць антэны без дазволу.

Дазвол будзе выдавацца толькі выбраным — чыноўнікам высокага рангу, набліжаным да ўлады прадпрымальнікам, артыстычнай, музычнай, літаратурнай, навуковай і іншай афіцыйнай эліце.

Нешта падобнае ў гісторыі ўжо было. Прыйчым зусім нядайна. Сыстэма закрытых разъмеркавальнікаў, створаная за камуністычным часам, ахоплівала на пачатку 80-х увесь СССР. Закрытыя (дакладней — адкрытыя для нямногіх) крамы і

сталовыя, закрытыя атэлье, закрытыя лазні і саўны, закрытыя курорты... А былі яшчэ закрытыя кінапрагляды. І гэта прыносіла тагачаснай савецкай эліце найвышэйшы кайф. Яшчэ большы, чым магчымасць жэрці бутэрбродаў з чорнай ікрой і дэфіцітнай на той час сухой каўбасой па зыніжанай для эліты цане. (Падачкі для вэтэранаў у выглядзе харчовых пайкоў да Дня Перамогі агульной карціны не мянялі).

Усе заходнія фільмы, забароненыя да паказу ў шырокім праракце (напрыклад, у што цяжка паверыць, «Палёт над зязольчыным гняздом» Мілаша Формана), партыйнае начальства і дзеячы культуры з партблетамі маглі бачыць закрытых сэансах. У tym ліку, на кінастуды «Беларусьфільм», куды, як на любое рэжымнае прадпрыемства, можна было трапіць толькі з пропускам.

Важным было не эстэтычнае задавальненіне, атрымаць якое большасць «дапушчаных» было праста нядольнае з-за адсутнасці густу ці інтэлекту, а тое, што яны былі далучаныя да «таямніцы», якая і складае моц бюрократычнай дзяржавы.

У пераважнай масы савецкіх людзей закрытыя разъмеркавальнікі выклікалі нянявісць яшчэ большую, чым недахоп прадуктаў і рост цэнаў на іх. Чым гэта скончылася для камуністычнай эліты, добра вядома.

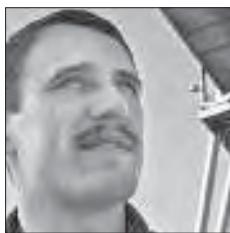
Але цяперашнія ўлады, як тыя Бурбоны, усё памятаюць і нічому не навучыліся.

Афіцыйная забарона ўжывацца рэкламе тэрміны «элітнае жылыё» і «прэстыжны раён» гаворыць аб tym, што сама эліта выдатна разумее: кварталы, у якіх яна жыве, выразна адрозніваюцца ад «непрэстыжных». У прыватнасці, элітныя дамы рэзка вылучаюцца колькасцю талерак на іх.

БТ ж, у адрозненіне ад сатэлітнага TV, становіцца тэлебачанынем для бедных, сурагатам.

Як доўга беларускі глядач будзе задавальніцца сухім пайком? Пытаныне адкрытае. Адказ у немалой ступені залежыць і ад таго, што зможа прапанаваць «TV Belarus».

Але гэта ўжо тэма зусім іншай размовы.

**ПАВАЛ
СЕВЯРЫНЕЦ**

Бацькі, дзеці і судзьдзі

«Усе мы ведаем, што систэма дрэнная, — усыміхаецца майстар, — але ж паспрабуй сказаць што-небудзь, калі контракт на год, у цябе дзіцё, а іншай працы няма». «Мы таксама супраць, але калі начальства прыяжджае — маўчым, — падтаквае жонка чыгуначніка. — А я што, у мяне сын у Менск паступае». «У іх улада, міліцыя, войска, суды», — завяршае сусед-«хімік», — вось і паспрабуй рыпніся».

«Каб хто-небудзь абараніў нас ды нашых дзяцей, — гучыць у падктэсьце, — пайшлі б за вами!».

Днямі мая маці атрымала пастанову аб звалнені. Настаўніца найвыштэйшае катэгорыі з 36-гадовым стажам, працавала і ў вёсках роднага Лунінецкага раёну, і ў Пагосціце ды Барані пад Воршай, і ў Віцебску; два гады да пэнсіі — і вось, загад райана. Зуб на яе тачылі даўно: уесь час прынцыпова выступала на сходах, абараняла маладафронтайцаў, якіх хацелі выдаліць са школы, займалася стварэннем Беларускай Хрысціянскай Дэмакраты ў Віцебску, удзельнічала ў выбарах ды назіраныні (дарэчы, у 2004 г. з усёй ініцыятывай групы сабрала за мяне найбольш подпісаў — 600)... То бел-чырвона-белы сцяг, скінуты з асьвятляльнае вежы амфітэатру міліцыянтамі, падбярэ, то нейкія падазроныя беларускія спектаклі паводле Каараткевіча зь дзецьмі ладзіць, то шоў беларушчыны замест кляснае гадзіны. На вясновых школьніх ваканцыях атрымала пісьмовы (!) дазвол на

тыднёвую паездку ў Варшаву, дзе, апроч іншага, пахаваны мой прадзед, праваслаўны сьвятар; падрыхтавала дакумэнты, зрабіла замежны пашпарт... У апошні момант зрайана патэлефанавалі і папярэдзілі: на Дзень Волі ніякіх паездак. Маці паехала.

Школьны прафкам, сабраны на тэлефанаваныне «згары», бурчэў: от, кіраўніцтва напшымі рукамі хоча такую настаўніцу выгнаць!.. Пабурчэлі, апусцілі вочы — і прагаласавалі за звалненіне.

Здавалася б, чаргавае пацьверджаныне ўсёмагутнасці рэжыму.

Але назаўтра пасля звалненія з 27 бацькоў школьнікаў, што навучаюцца ў матчыным 5 «А», 24 падпісалі зварт у яе абарону. Самі школьнікі склалі ліст дырэктару. Віцебская калегі-дэмакраты і праваабаронцы распачалі кампанію салідарнасці. Дыпломаты даслалі запыт у Міністэрства адукацыі. Даведаўшыся прац інтэрнэт, ліст у падтрымку маці напісаў нават адзін з яе колішніх вучняў, што зъехаў у Ізраіль. Знаёмая вернікі начальніца аўтэлефонаўца школьнай начальніцтва. І вось ужо ўся настаўніцкая чытае выразкі зь незалежнасці прэсы ды раздрукоўкі звяртанняў перашытваеща: ага, найшла каса на камень!

У 16-гадовай школьніцы Насты Палажанкі, абынавачанай у справе «Маладога фронту», звалнілоць з працы бацьку, які адзін гадзе дзялюх дачок. Крысыніну Шацкаву ды

ХРОНІКА АПАЗЫЦЫІ

3 траўня

Штраф Хведаруку

Судзьдзя Людміла Савасцян дала Зымітру Хведаруку 30 мінімальных базавых адзінак (930.000 рублёў) штрафу за ўдзел у «Чарнобыльскім шляху». Днём раней Зымітрап выклікалі на допыт у КДБ, дзе цікаўліся дзейнасцю салігорскіх, жодзінскіх, нясьвіскіх маладафронтайцаў.

Флэш-моб за вольную прэсу

А 18-й на пляцы Якуба Коласа ў Менску дэмакратычная моладзь правяла флэш-моб.

Маладёны разгарнулі газэты «Народная воля», «Наша Ніва», «Товарыш» і дэмакратычна іх чыталі. Міліцэйскі апэратор усіх зьняў на камэру.

У Казуліна новы адвакат

3 траўня палітвязня **Аляксандра Казуліна** наведаў у калёніі новы адвакат **Зыміцер Гарачка**. Паводле звестак, якімі ён падзяліўся з дачкой палітыка Юліяй, А.Казулін па-правнейшаму мае проблемы са здароўем. Тым часам працягніца Менску адмовілася разглядаць скаргі на зьбіцьцё А.Казуліна 2 сакавіка 2006 г. у фое Палацу чыгуначнікаў, дзе праходзіла реегистрацыя дэлегатаў Усебеларускага сходу.

4 траўня

Мін'юст ліквадаваў Беллітфонд

Ліквідацыя адбылася з ініцыятывы Міністэрства юстыцыі. Суд не задаволіў просьбу кіраўніцтва арганізацыі аб пераносе справы. Судзьдзя **Валеры Самалюк** паведаміў, што расшэнне суду не падлягае касацыйнаму абскардзянню. Мін'юст закідаў кіраўніцтву Беллітфонду шматлікі парушэнні, якія не былі выпраўленыя.

Ляўковіч пакараны штрафам

Судзьдзя Савецкага раёну **Людміла Савасцян** пакарала **Анатоля Ляўковіча** штрафам у 20 базавых велічыні (620 000 рублёў). В.а. старшыні партыі А.Ляўковіча затрымалі а 12.40, у пятніцу, на праспэкце Ракасоўскага ля офісу партыі БСДП. Яго звінавацілі ў арганізацыі несанкцыянованага шэсця ў Траўня.

БРСМ бушуе

Другі дзень ля консульства Эстоніі дзяжурылі прадстаўнікі БРСМ і вэтэраны, якія пратэставалі супраць пераноса помніка савецкім салдатам. У руках мітынгуюцы трималі савецкія сцягі і лёзунгі, а таксама партрэты савецкіх прафадвойроў.

Дзяжурства ў Горадні

У Горадні ад 4 траўня распачата штодзённае дзяжурства моладзі калі будынкаў старой часткі гораду, вызначаных уладамі пад знос.

6 траўня

Акцыя ў абарону касыцёлу Святога Язэпа

Актыўісты «Ініцыятывы» правялі акцыю суп-

хроніка

Ўладзімера Шылу пагражаютъ пазбавіць бацькоўскіх правоў...

Дзякую Богу, мы з бацькамі адзін аднаго падтрымліваем. Але ведаю, што многім маладафронтайцам даводзіцца змагацца і з матчыным аддаем, і з бацькавай злосцю. І калі на вуліцы Менску выходзяць тысячи юнакоў і дзяўчат, не дае спакою пытанье: а дзе ж іхныя бацькі? Гэта ж так проста: быць побач са сваімі дзецьмі!

Наймацнейшая салідарнасць — гэта калі бацькі за дзяцей, а дзеці за бацькоў. У час, калі Лукашэнка рыхтуе дзеля ўмацавання ўлады сваіх сыноў, а раёная намэнклatura кварталамі скупае для напачадку нерухомасць у Менску, супрацьстаяць рэжыму здолеюць толькі дружныя беларускія сем'і. Пазынякі І Вячоркі, Сіўчыкі І Хадыкі, Мілінкевічы ды Казуліны, Вольскія ды Арловы, Навумчыкі ды Шылы.

Рэжым гэта ведае, таму і б'е: дзяцей па бацьках, бацькоў па дзециах.

Прычым робіцца гэта ў афіцыйна абвешчаны Год Дзіцяці.

А вось судзьдзя Таманаў, якому даручылі весьці працэ «Маладога фронту», адмовіўся судзіць дзяцей за тое, што яны хочуць свабоды, праўды і справядлівасці: падаў заяву на доўгатэрміновы адпачынак у сувязі са станам здароўя. Не запэтканага ў палітычных рэпресіях Таманава хацелі ўключыць у рэжым — але судзьдзя, відаць, чытаў у школе «Маладую гвардью». Як для судзьдзі ў сёньняшній ситуаціі — сумленны выбар. Цікава: а што — у нас іншыя судзьдзі абсалютна здаровыя? А чыноўнікі? А генэралы?..

Бацькі віцебскіх школьнікаў і судзьдзя Таманаў — не апазыцыянэры. Яны проста беларусы. І калі супрацьўляцца рэжыму пачынае не адно апазыцыя, а паспаліты беларускі люд — рэжым асуджаны на паразу.

Падтрымаша сваё дзіця, бацьку ці маці; падпісаць зварот; не падніць руку, калі галасуюць за «палітычнае» звольненне; прыйсці на суд да маладафронтайцаў або своечасова ссысці ў адпачынак па стане здароўя — гэта супраціў, на які здольны кожны. І паверце: у мільёнаў беларусаў ёсьць усе прычыны да такога супраціву далучыцца. Задача дэмакратаў — арганізація. Раствумачыць. Даць прыклад.

Калі за дзецьмі падымаюцца бацькі, калі супраць хлусній несправядлівасці паўстаюць і стары, і малы; калі судзьдзі адмаўляюцца за гэта судзіць — значыць, ужо блізка нацыянальнае абуджэнне.

Малое Сітна

Наймацнейшая салідарнасць — гэта калі бацькі за дзяцей, а дзеці за бацькоў.

Севярынца завярнулі з дарогі

9 траўня Павал Севярынец меўся адказваць на пытанні чытачоў сайту [pp.by](#) у рэжыме рэальнага часу. Аднак 8 траўня Паўла, які ехаў у адпачынак дахаты, спынілі на паўдарозе.

Атрымаўшы законны трохдзённы адпачынак, Павал ад ранку праўшоў пехатою шэсцьць кіляметраў да станцыі Алёшча, сеў у цягнік, даехаў да Полацку — і ў гэты момант яму патэлефанавалі на мабільнік са спэцкамандатуры. Палітыку загадалі тэрмінова вяртацца ў Малое Сітна, дзе ён адбывае пакараньне. Што сталася нагодай для такога загаду, невядома.

Маці Паўла, Тацяна Севярынец, кажа, што, найхутчэй, Паўла адпусціць у адпачынак пазней, пры канцы тыдня, ці на наступным тыдні. Але можна працягваць пісаць пытанні палітыку на сайце [«Нашай Ніві»](#).

ХРОНІКА АПАЗЫЦЫІ

праваць перабудовы касыцёлу Свяятога Язэпа ў гатэль. Удзельнікі раздавалі ўёткі калі палацу спорту і ля прыпынку «Няміга». Таксама былі прадэманстратываны мінакам праекты «рэканструкцыі» будынку МУС, Менгарвіканкаму і Белсаўпрофу, якія арганізатары акцыі працягнуўць ўздзеўсініць замест зьдзеку са старожытнага касыцёлу. У акцыі ўзяло ўдзел калія 20 актыўісташ.

7 траўня

Акцыя памяці Юр'я Захаранкі

На Каstryчніцкай плошчы ў Менску адбылася акцыя з нагоды 8-й гадавіны з дня зынікнення былога міністра ўнутраных справаў **Юр'я Захаранкі**. 14 маладых людзей стаялі з партрэтамі Захаранкі й палітычнаволеных. Акцыя працягвалася калія 10 хвілін. Гасці ўздзельнікі накіраваліся да скверу Янкі Купалы. Там да маладых людзей пад'ехалі дзве машыны міліцыі. Зь іх выйшлі спэцыалісты й забралі ва ўздзельнікаў акцыі партрэты. Ніхто ня быў затрыманы.

Пікет у абарону Клімава

У Менгарвіканкам пададзеныя заяўкі на

правядзенне 21—22 траўня пікетаў у абарону апазыцыйнага палітыка **Андрэя Клімава**. Іх зьбіраюцца праводзіць сябры АБ'яднанай грамадзянскай партыі. Клімав быў арыштаваны ў Менску 3 красавіка. Падставай для арышту палітыка сталі яго артыкулы, апублікаваныя на сайце АГП. А. Клімаву пагражае да 5 гадоў турмы.

Адкрыты суд над маладафронтайцамі

Актыўісташ незарэгістраванай арганізацыі «Малады фронт» Насту Палажанку, Аляксея Янушэўскага, Змітру Хведаруку, Алега Корбана і Барыса Гарэцкага пачынці судзіць 30 траўня. Суд пачненца а 14.15 у судзе Савецкага раёну Менску. Справу маладафронтайцаў будзе разглядаць судзьдзя **Руслан Анісікевіч**. У адрозненінне ад папярэдніх судоў паводле 193-га артыкулу (Зыміцер Дашкевіч, актыўісты «Партнэрства») гэты будзе адкрытым.

Акцыя «Бунту» ў БНТУ

7 траўня актыўісты незарэгістраванай арганізацыі «Бунт» правялі гумарыстычную акцыю «Stop БРСМ». На дзвярьерах галоўнага офісу БРСМ Нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэту

яны прымацавалі лялькі з надпісамі «Гонар», «Сумленні», «Свабода». Вакол шылі кожнай лялькі быў завязаны БРСМ-аўскі гальштук. Актыўісты расклейвалі ва ўніверсітэце налепкі «Сдай друга и получи зачёт автоматом», «Жыви веселей, стучи на друзей».

Падчас акцыі здарыўся невялікі канфлікт між актыўістамі і функцыянерамі БРСМ.

8 траўня

Новы съледчы ў справе Дзянісава

У справе моладзевага актыўіста **Дзяніса Дзянісава** прызначаны новы съледчы **Аксана Муравіцкая**. Аднак дагэтуль яна не атрымала матэрыяліў съледztva. Дз. Дзянісаву быў адпушчаны 11 красавіка пад заклад са съледчага ізялітару ў Віцебску. Нагадаем, Дзянісаву прад'яўлена аўбінавачанне паводле арт. 342 КК (арганізацыя дзеяньняў, якія парушаюць грамадзкі парадак і супрацьдзейнічаюць уладзе). Яго затрымалі 18 чэрвеня 2006 г. у Віцебску. Тады група моладзевых актыўістаў зь незарэгістраванай арганізацыі «Бунт» вывесіла бел-чырвона-белыя сцягі і распаўсюдзіла ўёткі.

Рэфэрэндум і бульдозёры

У Горадні зьбіраюць подпісы за рэфэрэндум у абарону старога гораду.

У траўні ў Горадні пачнуць пашыраць Стары мост церазь Нёман. Гэта мае павялічыць транспартны паток у гістарычным цэнтры гораду. Таксама ў плянах стварэнне шматпалоснай дарогі паўзьверх участку гістарычнага ляндшафту. Акрамя таго, выязная рада Міністэрства культуры адбрыла знос кварталу Новы съвет. Разбурэнне камяніцаў там ужо ідзе. Побач з старой сынагогай зеўраюць траншэі. Тэрыторыя ж належыць да ахоўнай зоны першай катэгорыі.

Гарадзенская моладзь спыніла бульдозэр.

Гарадзенскія перабудовы выклікаюць пратэсты грамадзкасці. На будынках, падрыхтаваных пад знос, ды на парэнчах Старога мосту актыўісты вывешваюць расыцяжкі «Вы-

ратуем Горадню» і «Стоп, вандалы». Ад 4 траўня ля «аварыйных» аб'ектаў ладзіцца дзяждуствы.

Дайшло й да адкрытага супрацьстаяння падчас спробы «ўмацаваць» бульдозарам бераг ракі Гараднічанкі побач з сынагогай. Пабачыўшы там бульдозэр, гарадзенскія гісторыкі выклікалі міліцыю. Разам зь ёю зьявіліся старшыня гарвыканкаму Аляксандар Антоненка і супрацоўнік абласнога КДБ.

Міліцыянты адмовіліся складаць пратакол па факце парушэння заканадаўства аб ахове гістарычнай спадчыны, спаслаўшыся на тое, што закону ня знаюць. Присутні патлумачылі, што «рамонт» тут ідзе на загад А. Антоненкі. Бульдозэр крануўся зь месца. Моладзь кінулася напярэймы. Пачаліся затрыманні. Археоляг Юлію Юркавец міліцыянты грубо штурхнулі. Юлія на апошніх месяцах цяжарнасці. Гісторыку Вользе Чайцыц выкруцілі руку.

Абаронцы Горадні пастанавілі арганізаваць гарадзкі рэфэрэндум па

проблемах захаваньня гістарычнага цэнтра і развязвіцца транспартнай систэмы. Сярод ініцыятараў — гісторык Андрэй Вашкевіч, Алеся Смалянчук і Аляксандар Краўцэвіч, каваль-рэстаўратар Юрась Мацко, заснавальнік Саюзу паліякаў Беларусі Тадэвуш Гавін, старшыня таварыства літоўскай меншасці «Цівіне» Альгіс Дзіргінчус, дэпутат гарсавету Сяргей Кузьмянок.

Каб рэфэрэндум адбыўся, ініцыятыўнай групе трэба сабраць 20 тыс. подпісаў (10% ад колькасці выбараў Горадні). У ініцыятыўную групу запрашаюць знаных і паважаных у горадзе асобаў. Сярод першых далучыўся актор і бард Віктар Шалкевіч.

У адказ пачаліся запалохванні. Ініцыятары акцыі, журналіст Алеся Залейскага выклікаў на гутарку супрацоўнік міліцыі Сяргей Вечар.

Гэты міліцыянт вядомы тым, што арганізуе прэвэнтыўныя затрыманні актыўістаў, выступае сьведкам на палітычна матываваных працэсах.

Паводле словаў дачкі гісторыка Алеся Смаленчука Вольгі, вучаніцы 11 класа, дырэктар школы загадаў іншым вучням абмежаваць зь ёю контакты. «Мне расказаў вучні паралельных класаў, што клясныя кіраўнікі загадалі ім не размаўляць са мною і нічога ад мяне ня браць», — кажа Вольга. На яе думку, такім чынам спрабуюць абмежаваць распаўсюд сярод школьнікаў інфармацыі пра падзеі ў горадзе.

Сямён Печанко

Мэр Антоненка — вялікі прыхільнік рэканструкцыі Горадні.

Цэнтральнаэўрапеец прэзыдэнтам Францыі

Мілінкевічу будзе лёгка знайсці супольную мову зь Нікаля Сарказі.

Зразумела, хто б ні перамог у барацьбе за пасаду кіраўніка Францыі, перакладчык Мілінкевічу не патрэбны, бо ён добра ведае мову гэтай краіны. Але ў сэнсе пераносным — беларускую дэмакратычную грамаду хутчэй зразумее менавіта Сарказі.

Реч нават ня ўтым, што Сарказі дасылаў Мілінкевічу ліст са словамі падтрымкі перад Днём Волі, а раней яны не аднойчы сустрэкаліся асабіста. Важнейшымі падаюцца іншыя чыннынкі.

Сарказі выглядае рагучым лідэрам, на схільным да залишніх рэвэрансаў. Гэтыя якасці ён прадэманстраваў на пасадзе міністра ўнутраных спраў, калі ўтаймоўваў знакаміты «бунт прадмесцяў».

Нашае начальнства любіць апраўдаўваць гэтым прыкладам жорсткасць АМАПу, які разганяе акцыі апазыцыі. Параўнаньне, аднак, кульгае на абедзіве нагі. У Францыі забурэньні, што вызначаліся разгулам вандалізму, зладзілі імігранты, пераважна з Паўночнай Афрыкі. Ці можна з тымі кантынгентам, які спаліў тыся-

чи легкавікоў, паразіўваць уздельнікаў Дня Волі, якія нават вуліцу пераходзілі на зялёнае сівяцло? Французскія ўлады намагаюцца даць рады перасяленцам, якія ня могуць ці ня хочуць інтэгравацца ў тамтэйшы соцыял, а ў беларускай дзяржаве рэпрэсуюць акурат носьбітаў беларушчыны!..

Што ж да Сарказі, дык ён мае распаўсюдзіць свой энэргічны стыль і на замежную палітыку. У прыватнасці, дэманструе гатоўсць падштурхоўваць Брусаўль да болей дзейнай стратэгіі ў беларускім пытанні. Вось ягоны характарны пасаж на гэты конт, што прагучай некалькі месяцаў таму: «Кажучы пра пэрспэктывы Эўразіяzu, мы павінны найперш казаць не пра пашырэньне межаў, а пра пашырэньне прынцыпаў, на якіх грунтуецца Эўразіяз. На матэ Эўропы ёсьць такія краіны, як Беларусь, дзе няма свабоды і дэмакратыі, дзе ўлада ўжывае рэпрэсіі супраць уласнага народу. Эўропа мусіць зъмяніць сваё стаўленыне да праблемы Беларусі. Сённяня не дастаткова проста маральных жэстаў, не-

абходная палітычная абарона Беларусі, мы павінны ў гэтым кірунку выкарыстоўваць усе дыпламатычныя магчымасці краінай — сябраў Эўразіяzu».

Больш таго, Сарказі даў зразумець, што, адрозна ад свайго папярэдніка Шырака, ня мае намеру гуляць з Крамлём. Вось ягоная фраза, якая не патрабуе асаблівага камэнтавання: «Калі вы хоцеце ведаць, да каго я бліжэйшы — да ЗША ці да Расеі, якая паводзіць сябе так, як мы гэта бачылі ў Чачні, то я бліжэйшы да Злучаных Штатаў». Вашыгтон жа, як вядома, здзялівае больш жорсткую пазыцыю ў дачыненыхі да афіцыйнага Менску, чым Брусаўль. Амэрыканскія палітыкі значна меней, чым добрыя эўрапейскія дзядзечкі, кшталту ван дэр Ліндэна, скільняю да ілюзіяў наконт здольнасцяў Масквы становіча паўплываць на беларускую ўладу.

Іншая рэч, што ніякі Сарказі ня вырашыць беларускія праблемы за саміх беларусаў. Сэ ля ві, спадарства!

Аляксандар Класкоўскі

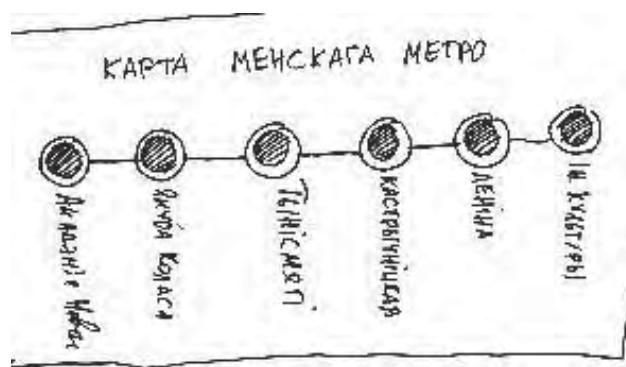
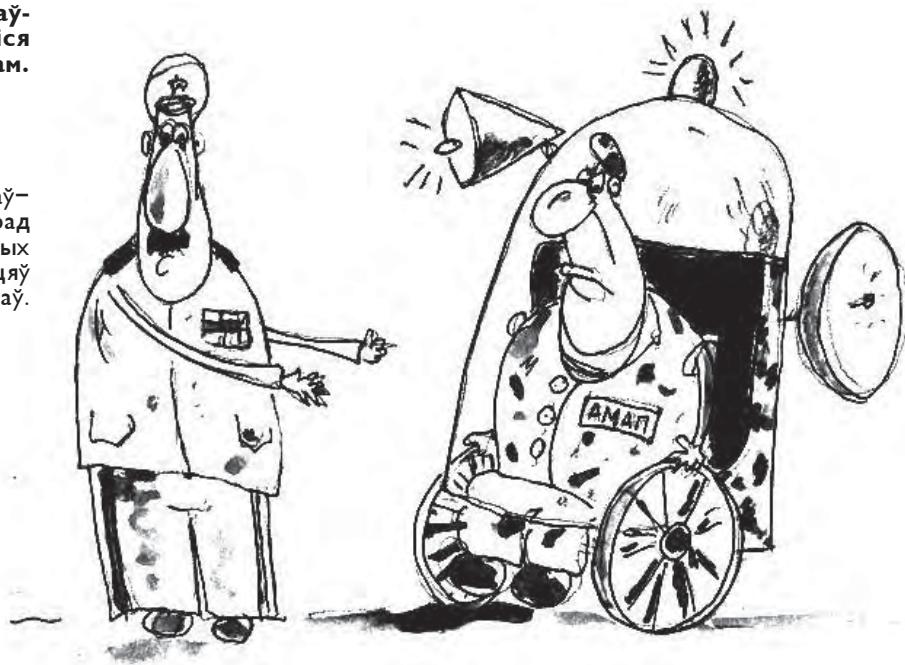
«Ізвестия» пра Сарказі

У часе дэбатаў з Руаяль Сарказі ні разу не сказаў «Расея». Затое ён узгадаў пра «чачэнскіх уцекачоў». На расейскі курс Сарказі могуць паўплываць ягоныя вугорскія карані. Наколькі новы прэзыдэнт, імігрант у другім пакаленіні, успадковаваў «генетычную памяць» свайго бацькі, які зъбег з Венгрыі ад савецкіх танкаў? Як паказвае волгот 3ША, палітыкі й палітолягі, продкі якіх нарадзіліся ва Ўсходняй Эўропе, часта ставяцца да Расеі перадузята.

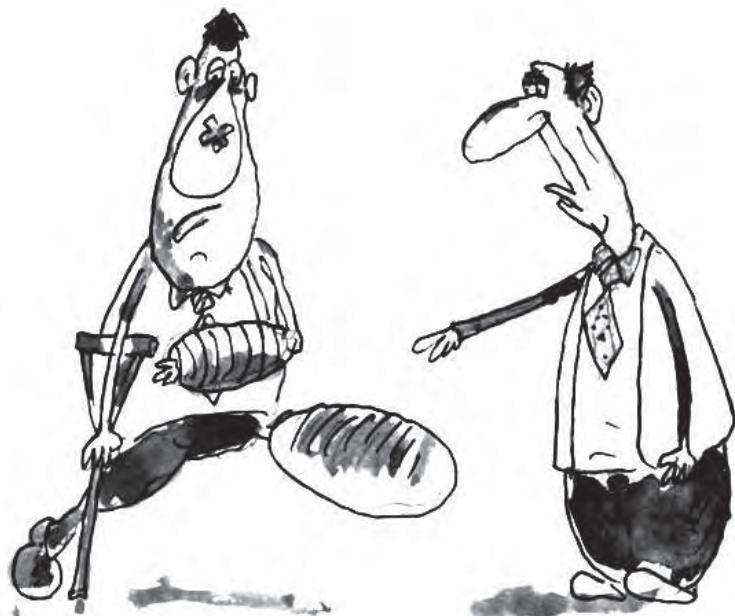

...праблемы інвалідаў-калясачнікаў вырашаліся традыцыйным спосабам.

— Віншую! Праблема інвалідаў-калясачнікаў вырашана. Перад вамі ўзор партыі браніраваных вазкоў для разгону шэсьцяў інвалідаў-калясачнікаў.

...у беларусаў, як баіца Ён, скралі перамогу.

...Кіркораў і Калдун перамаглі на Эўрабачаньні.

— Што гэта з вамі, спадар Азаронак?

— Пасъля таго, як Калдун перамог, музычная тусоўка лічыць, што калі пабіць мяне перад выступам на нейкім конкурсе, гэта абавязкова прынясе ўдачу.

Перанос

Украіна і Беларусь мусяць агулам закупіць усе эстонскія шпроты на пяць гадоў наперад. З удзячнасці. Піша Аляксандар Фядута.

Я не могу падтрымаць матывы, якімі кіраваўся эстонскі ўрад, пастановішы перазахаваць парэшткі салдатаў. Але прыняўшы гэтае няслушнае, нясвоечасове, палітычна выбуховае рашэнне, далей урад Эстоніі паводзіў сябе карэктна.

Помнік перанесылі на могілкі без пашкоджання. Прах перанесылі без ганьбавання. 8 траўня, як і абыялі, кіраўнік ураду ўсклаў да манумэнта вянок.

Я маю прэтэнзіі да матываў, але ня маю прэтэнзіяў да дзеяньняў.

Палітычнае глупства было выканана абсалютна культурна. Калі не лічыць пагромаў крамаў, пабітых дэмантрантаў (беларускага АМАПу на іх не было), паралізаванага эстонскага пасольства ў Маскве. І трупа рассейца.

Апошняе — падзея выключная. Як распавідаюць — зноў-такі, рассейскія — сродкі масавай інфармацыі, ён браў удзел у акцыях пратесту і загінуў. Эстонскія СМІ, верагодна, нешта і кажуць, але мы ня ведаем іхнай мовы, ня чулі, у большасці выпадкаў, пра іхнае існаванье, а сама Эстонія займае ў нашай сувядомасці настолькі нязначнае месца, што калі нешта і чулі, дык — забылі.

Але ж пра забітага забыць цяжка.

Немагчыма. І Расея, вуснамі сваіх дыпламатаў і журналістаў, працягвае пра гэта нагадваць.

Вядома ж, яна тут дае рады нашмат лепей, чым Эстонія. Як той казаў, хто на што вучыўся. І хто чаго вучыўся.

Расея вывучылася асноваў прапаганды і агітацыі.

Эстонія — асноваў эканомікі.

Таму эстонскі ўрад адказаў проста. У той самы дзень, 8 траўня 2007 году, прэм'ер-міністар Эстоніі адмовіўся сустрэцца з быўшым канцлерам Шродэрам. Вельмі моцны ўдар.

Не па Нямеччыне ўдар. Па Расеі. Таму што сп.Шродэр ужо даўно ня сябар «сусъветнага Палітбюро», затое значыцца на службе ў расейска-нямецкім

газатранспартным прадпрыемстве. Абмяркоўваць рассейскі службоўца сп.Шродэр, трэба меркаваць, меўся пытаныні будаўніцтва газаправоду па тэрытарыяльных водах, што кантролююцца Эстоніяй. Зы ім не захацелі размаўляць.

Не таму што Шродэр — чалавек непрыемны. Не. Наадварот, прыемны ва ўсіх адносінах, як славутая гогалеўская дама. Але ён значыцца на службе ў расейскім СП (такі ў яго статус цяпер). А з Расеяй гутарка асаблівая. Вы, спадарове, патрабавалі байкоту эстонскіх шпротаў? Байкатуйце. Адказ мае закрануць вашыя эканамічныя інтарэсы.

Асабістыя інтарэсы сп.Пуціна. Таму што мала хто меў сумневы, што ён сыдзе ў той самы кансортціюм, што і ягоны нямецкі сябра і недзе нават паплечнік, — адразу па заканчэнні прэзыдэнцкага тэрміну. І ў гэтай якасці яны будуть па-ранейшаму

кіраваць Эўропай — праз вэнтыль на газавай трубе.

Абодвух паставілі на месца. Ідэялічнай вайне проціпаставілі вайну эканамічную. Давайце пахаваем усіх салдатаў, а потым і будзем размаўляць.

У расейска-эстонскай вайне загінуў усяго адзін чалавек — гэты самы Дзымітры Г. Дзякаўваць Богу, што толькі адзін. Вось давайце яго пахаваем. Выясньім, ці быў ён палітычнай ахвярай вар'яцкай нэафашистыўскай палітыкі эстонскага ўраду, ці валанцёрам, які вырашыў пад шумок паўдзельніцачу у пагроме крамаў. А са Шродэрам сустрэнемся пазней — няма куды съпяшацца.

Украіна і Беларусь мусяць агулам закупіць усе эстонскія шпроты на пяць гадоў наперад. З пачуцьця ўдзячнасці. Чым болей ня будзе працаваць паўночнаэўрапейскі газаправод, tym працьцей жыць гэтым манапалістам транзытнага бізнесу. Ёсьць чым таргавацца з Расеяй.

Сама ж Расея ў такай сітуацыі выглядае як мала годны пераемнік Савецкага Саюзу. Ва ўмовах, калі ў СССР існаваў ідэялічны стрыжань систэмы — тая самая камуністычная ідэалёгія, — усе пропагандысцкія войны мелі сэнс. Цяпер камуністычны Саюз распаўся. Расею прынялі ў шэрагі цывілізаваных звышдзяржаваў. Яна ж паводзіць сябе ня праста недарочна — на шкоду ўласным фінансавым і геапалітычным інтарэсам. Ці вы можаце ўявіць слана, які брэша на моську? Вось,

Працяг на старонцы 19.

МЫ САМИ

Дзякую

Алене П. зь Менскага раёну.

З.К. з Крупак.

Алене М. зь Бярозаўскага раёну.

А.Б. з Магілёва.

Міхailу Т. са Слуцку.

С.М., В.М. з Маладечна.

З.М. з Валожынскага раёну.
Віктару М., А.А. з Баранавіч.
Зымітру Ж. з Воршы.
Віктару С. з Ваўкавыску.
Мікалаю К. з Чэрвеньскага раёну.

Ірыне З. з Жодзіна.
Мікалаю К. з Валожынскага раёну.
Любові Ш. з Віцебску.
Сяргею Ц. з Докшыцкага раёну.

Ганыне Б. з Пастаўскага раёну.
Уладзімеру Д. з Барысава.
Уладзімеру В., Натальлі Б. з Горадні.
Генадзю Б. са Шкловскага раёну.

У.С. з Гомелю.
Дар'і Л., А.З. са Смургонскага раёну.
Вадзіму Г., У.Л., Алене К.,
І.Л., Л.К., Аляксандру Ф.,
С.Д., Раману М., Лідзіі І., Анд-

рэю А., А.Г., В.К., Аляксандру С., Яніне Л., Ніне Ш., Галіне Б., Тацяне П., Аляксандру Г., Уладзімеру Г., Віктару П., Натальлі Ж., Паўлу Д., Віталю С., Алене К., Т.П., Дзянісу Ш., Э.К., А.П., Віталю С., Міхailу Ж., Юр'ю Б., Аляксандры Г., Міхailу А., Р.С., Марыі А., Паўлу Д., К., Альберту С., Д.П., Ігару Б., Веры С., Аляксандру К., А.Б. зь Менску.

ПЫТАНЬНЕ – АДКАЗ

У прафсаюз – толькі зь пісьмовай згоды працоўніка

Добры дзень, паважаная рэдакцыя! Піша вам чытач зь няшматгадовым стажам. Хачу распавесці пра непрыемную сытуацыю, якая склалася на прадпрыемстве, дзе я працую. Я інжынер, працую на дзяржаўным праектным прадпрыемстве. Цягам апошніх месяцаў амаль усіх супрацоўнікаў у добраахвотна-прымусовым парадку загналі ў прафсаюз. Тых, хто не ўвайшоў, пагражаюць пазбавіць ільготай і наддаткай, тлумачачы гэта тым, што на такіх супрацоўнікаў не распавя袖джаеца дзеяньне новай калектывай дамовы. Нас ужо выклікалі да сябе і загадчык аддзелу і галоўны інжынер. Перад намі размахвалі нейкімі камэнтарамі Канстытуцыйнага суду пра законнасць тыхіх рашэнняў. З 1 траўня пачнуць скасоўваць усе гэтыя льготы. Можа, вы прайце, куды зьвярнуцца, або напішаце камэнтар праёніку. З павагай, Андрэй

«НН» зьвярнулася па камэнтар да лідэра Беларускага незалежнага прафсаюзу ААТ «Горадня-АЗОТ» Сяргея Антусевіча. Сп. Антусевіч пе-раслаў у рэдакцыю адказ першага намесніка міністра працы і сацыяльнай абароны А. Коласа на запыт Беларускага незалежнага прафсаюзу па пытаньні распавя袖джаенія ўмоваў калектывай дамовы на супрацоўнікаў, ад імя якіх яна не ўкладалася.

Паводле арт. 365 Працоўнага кодэксу (далей — ПК), калектывай дамова распавя袖джаеца на найманіка і ўсіх работнікаў, ад імя якіх яна ўкладзеная. Дзеяньне калектывай дамовы распавя袖джаеца на работнікаў, ад імя якіх яна не ўкладалася (нядайна прынятых і інш.), на той умове, што яны выкаручуюць сваю згоду пісьмова.

Як відаць з гэтай нормы, пры распавя袖джаеніі калектывай дамовы на работнікаў, ад чыёг імя яна не ўкладалася, заканадаўствам вызначана толькі адна

ўмова — пісьмовая згода работніка. Згода бакоў (найманіка і прафсаюзу), што ўклалі калектывай дамову, на яе распавя袖джаеніе на вышэйменаваных работнікаў заканадаўствам ня ўлічаная. Праўнае значэнне тут мае толькі згода саміх работнікаў. Іншае трактаванье паказаных нормаў заканадаўства непазбежна азначала б пагаршэнне становішча работнікаў, ад чыёг імя калектывай дамовы не ўкладалася, а гэлага дапускаець нельга.

Артыкул 14. Забарона дыскрымінацыі ў сферы працоўных дачыненій.

Дыскрымінацыя, то бок аблежаваныне ў працоўных правах ці атрыманыне якіх-кольків перавагаў залежна ад полу, расы, нацыянальнага паходжання, мовы, рэлігійных ці палітычных поглядаў, узделе ці няўдзелу ў прафсаюзных ці іншых грамадзкіх аўяднаніях, мас-маснага ці службовага становішча, недахопаў фізычнага ці псыхічнага харектару, якія не перашкаджаюць выкананню адпаведных працоўных абязязкаў, забараняецца.

Дыскрымінацыйны ўмовы калектывай дамовы і пагадненія ўнесапраўдныя.

Асобы, якія лічаць, што яны падпісалі пад дыскрымінацыйны ўмовы працоўных дачыненій, маюць права зьвярнуцца ў суд з адпаведнай заявай пра ўстараненіе дыскрымінацыі.

Кантакты праёнікаў незалежных прафсаюзаў:

Намеснік старшыні Незалежнага прафсаюзу гарнякоў па праўных пытаннях Каратэў Аляксандар (Салігорск), тэл.: 8-017-10-231-53.

Праёнік гарадзенскага Незалежнага прафсаюзу Парадкаў Аляксандар, тэл.: 8-0152-79-44-88.

СП

З гонарам і бяз страт

Цяпер, калі судзьдзя Людміла Савасьцян вынесла пасстанову пра штраф Анатолю Ляўковічу, можна больш шырокі адркрыта напісаць пра тое, як сацыял-дэмакраты съвяткавалі гэтак званы Дзень працы (усюды гэта Дзень салідарнасці працоўных; раней і ў СССР ён называўся так, але пасля распаду Саюзу яго «перахрыцілі»).

Заяўку на съвяткаванье Першамая падавалі камуністы. Яны вырашылі арганізаваць усё самі. Сацыял-дэмакраты былі пастаўленыя перад фактам. Ім заставалася або прайграўцаў камуністычную акцыю, або быць гасцямі на ёй, або самі падаць заяўку. Але заяўку падаваць было позна. Было вырашана ўдзельнічаць у съвяткаванні, але так, каб усе бачылі, што гэта ідуць сацыял-дэмакраты, што гэта мітынгуюць сацыял-дэмакраты.

Тым часам дэманстрацыя ўладамі была забаронена. Арганізаторам съвяткаванья прапанавалі правесьці маёку. І арганізаторы згадліся.

Практыка паказала, што ўладаў даецца перахітрыць, паставіўшы перад фактам, і што акцыя ўдаецца, калі яе праводзяць аднадумцы і калі пра сценар ведаюць адзінадвух чалавекі.

Сацыял-дэмакраты съцягваліся да вуліцы Багдана Хмельніцкага. Гэта насупраць Акадэміі навук. Вуліца выходзіць да трамвайніх шляхоў, што на вуліцы Якуба Коласа. І калі трохі збочыць, пачынаецца вуліца Сурганава.

Ад скрыжаванья вуліц Якуба Коласа і Сурганава і пачалося шэсцьце сацыял-дэмакратоў. Пад партыйнымі съцягамі (а гэтых съцягоў, паводле маіх падлікаў, было не менш як 50 — 22 з офицісу БСДП, 21 берасцейскі, 10 віцебскіх...) калёна прайшла да плошчы Бангалор і ўвайшла ў парк Дружбы народоў.

Вось у гэты момант, калі калёна БСДП ужо пераходзіла вуліцу Максіма Багдановіча, Сяргей Калякін адкрываў мітынг і заклікаў прысутных пачакаць, пакуль падыдуць сацыял-дэмакраты.

Пра тое, што сацыял-дэмакраты збяруць сваю калёну і што гэта калёна пройдзеца па вуліцы, арганізаторы акцыі не паведамлялі нікому, а найперш прэсе, бо яна разазваніла б пра гэты намер усюму сьвету. А таксама прэса ўведала, што сацыял-дэмакратычная калёна рухалася пад сваімі съцягамі па вуліцы толькі ў дзень затрымання — і суду над Анатолем Ляўковічам. Але больш істотна, што пра гэта загадзя ня ведала менская

міліцыя грамадзкай бясьпекі і палкоўнікі Найдзенка да Падабед. Найдзенка-Падабедавы людзі ў гэты дзень адпачывалі. Рух камёны быў зафіксаваны толькі даішнікамі.

Служба Найдзенкі-Падабеда спахаліся пасль Першамая. І відаць, што ёй дапамаглі здымкі на сайтах электронных СМІ. На гэтых здымках (зробленых, што праўда, у парку) яна магла сяготага апазнанца. Але служба Найдзенкі-Падабеда не магла, як зўсёды, выставіць сваіх вывучаных «съведак». Яна вымушана была прасіць пра гэта даішнікаў. А раз даішнікі навучаныя сацыял-дэмакраты больш за машынамі, чым за людзьмі, дык ня дзіва, што ў судзе супрацўнік ДАІ Зыміцер Максіменка «не апазнаваў спадара Ляўковіча», як піша карэспандэнтка радыё «Свабода». «Прычым, — удакладнів карэспандэнтка, — ён зрабіў гэта двойчы, калі судзьдзя з прапасіла яго паказаць права-парушальніка».

Да прыходу камёны сацыял-дэмакратоў над сабранымі луналі толькі два-тры бел-чырвона-белыя съцягі. Гэта былі съцягі «Маладога фронту». З прыходам сацыял-дэмакратоў на пляцоўцы пасытвілела. І міжволні згадаліся слова Янкі Брыля: «У съцягах нашых многа съвятла».

Зрэшты, у кожнага сваё ба-чаныне. Так, карэспандэнт «Нашай Ніве» лічыць, што камуністычныя съцягі пераважалі. Пры гэтым гэта зміясціла здымак, на якім відаць адзін камуністычны, адзін нацыянальны і з дзясятак съцягоў БСДП. І чые кожны па-свойму. Той самы карэспандэнт напісаў, што на мітынгу па-беларуску прамаўляў толькі адзін Сяргей Скрабец. А выступу Анатоля Ляўковіча ён так і не пачаў.

Але больш важна аздзенчыць, што, акрамя Анатолія Ляўковіча, не пачэрпеў ніводзін удзельнік Першамайскага шэсця. Сацыял-дэмакраты прайшли дыстанцыю з гонарам і бяз страт. Рэдкі выпадак.

Анатоль Сідарэвіч

Нашия работнікі яшчэ не загаварылы

У матэрыяле «Чарнобыль працягвае забіаць» («Наша Ніва. 2007. 13 красавіка») прыводзіцца цікавыя звесткі, але выснова, што першы раз за доўгі час дзяржаўны работнік парушыў маўчаныне на эмблему здароўя жыхароў чарнобыльскіх тэрыторый, патрабуе ўдакладнення.

Працытаваная ў тэксле Э. Капітонаўца ад 23 лютага больш не

пошта рэдакцыі

з'яўляеца дырэктаркай Цэнтру радыяцыйнай мэдыцыны (сышла на пэнсію), але застаецца кіраўнічкай беларуска-амэрыканскага праекту ў беларускага боку. Праект ажыццяўляеца ў мэтах збору інфармацыі аб уздзеянні наступстваў Чарнобылю на здароўе чалавека і фінансуецца ўрадам ЗША. Такім чынам, маем пашунае маўчанне работніка амэрыканскай дзяржавы. Нашыя ж работнікі, на жаль, пакуль яшчэ не загаварылі.

Што да публічнай дыскусіі на-конт эфектунасці дзяржавай палітыкі пераадольвання наступстваў аварыі. У нас за асноўны напрамак была прынятая барацьба з радыёфобіяй. Існуе насьцярожжанасць да людзей з пацярпелых рэгіёнаў, якія часта ёсьць вынікам нястачы інфармацыі. На-прыклад, ці бяспечна прыняць на месяц у сям'ю дзіця з зоны забруджання? Ці перадаецца ра-дышыя праз адзежу, матрац, дзіцячыя цацкі, ліставанье? Ці гэта навука маўчыць на гэтую тэму, ці такія пытанні нецікаўляюць мэдыя?

Праз надуманыя перасцярогі людзі з «кзоні» пачуваюцца людзімі другога гатунку і ўздзячныя кожнаму, хто скажа, што ўзве-нень радыяцыйнага забрудж-вання зьнікаеца, небясьпека мінае...

А ва Украіне на забруджаных тэртыорыях мужчыны ідуць на пэнсію ў 54 гады, а жанчыны — у 49. Адэкватная мера. І выслябаня-юца працоўныя месцы. Вось і га-товая тэма для публічнай дыскусіі, якой нам сапраўды нестает.

V.C., Гомель

У камуфляжным грамадзстве

Ня дзеля ўласнага гонару будзе сказана, але як адзіны беларускамоўны жаўнер на ўсю брыгаду, я выклікаю ўвагу сярод усяго вайсковага грамадзства, а пры знаёмстве з новымі людзьмі я амаль што заўсёды сутыкаюся з адзінымі шэрагамі лягічных пытанняў:

— Пэўна, ты зь вёскі?
— Так, зь вёскі! — адказваю, разумеючы, што суразмоўцу зачапіла моя незвычайная гаворка.

— А адкуль? А ў вас там усе па-беларуску гавораць? Не? Дык, пэўна, ты навучаўся ў беларускамоўнай школе? А бацькі? Размаўляюць па-расейску?

Першае ўражанье: хлопец зь вёскі, які гаворыць па-вайсковаму і праста на ведае райскай мовы. А потым зьдзіўленне!

— Як? З вышэйшай адукцыяй і размаўляеш па-беларуску ўсяго

паўтара году? А чаму пачаў?! — надыходзіць новы шэраг пытан-нія.

Даводзіцца грунтоўна тлумачыць, што размаўляць па-беларуску зусім ня лёгка, і ішоў я да гэтага яшчэ са школьніх гадоў, а чаму — дык на гэта пытанье даўно выпрацаваўся канкрэтны адказ: «Лічу беларускую мову роднай. Ці я не магу размаўляць на роднай для сябе мове? Каб яна жыла і разъвівалася, патрэбныя беларускамоўныя людзі!»

«Выбачайце! — кажу тым, хто настойліва ўпрошвае перайсці на расейскую. — Значыць, будзем маўчыць!» Можа, гэта і неправильна, але ісці на кампраміс у гэтым пытанні я магу толькі з тымі, хто сапраўды не разумее маёй га-воркі, а такіх акказваеца вельмі мала, што ня можа ня радаваць.

Сярод усяго камуфляжнага грамадзства, зь якім мне давялося пазнаёміцца, толькі адзінкі пакінулі непрэменыя пачуцьці. Астатнія ці падтрымлівалі мяне, ці, лічачы съёбным размаўляць па-беларуску, усё ж такі задумваліся над пытаннем важнасці мовы, на якой размаўляеш. На жаль, не паболела беларускамоўных жаў-нераў, бо, насымрэч, гэта цяжка размаўляць па-беларуску сярод цалкам расейкамоўнага грамадзства, нават для мяне, бо сам часам пераходжу на трасянку.

Але радуе тое, што беларуская мова жыве. Хоць і сьпіць, але жыве! Жыве сярод вайсковых пустак, пакідаючы ў галоах вяс-коўца асобныя слова ды выра-зы, якія дзе-нідзе ды самавольна на ўскочаць у гутарку. А таму ў нас яшча шмат працы, каб пака-заць, наколькі мілагучна і звон-кая нашая мова. А на пачатку вар-та размаўляць па-беларуску паў-сюль і не баяцца, што цябе не разумеюць. (Не разумеюць — паўтары яшчэ раз, ужо па-расей-ску, бо ня іх віна, што мовы ня ведаюць). Быць талерантным і не

ісьці на канфлікт — гэта цяжка, але колькі прыемных момантаў можна спаткаць на сваім нялёгкім шляху.

Зусім іншая сітуацыя з маёй палітычнай пазыцыяй. Падтрымкі тут значна меней: цяжка зразумець простаму вясковаму хлопцу, чым я не задаволены. А мне цяжка ўжо і растлумачыць, бо для мяне з кожнім днём становіцца ўсё больш віртуальным маё звычайнае жыццё (так звана «гражданка»), а я ўсё больш ста-наўлююся «віртуальным» для сваіх сяброў.

Слова «апазыцыянер» у большасці асацыюецца з БНФ і «ад-марозкамі», якія выходзяць на плошчы». А раз тое, што я быццам бы да адмарозкі не па-дыходжу, мяне адносяць да БНФ.

Ды і пазыўны мне доўга не да-вялося прыдумляць. «БНФ» дык «БНФ». Што ж, хоць я не адно-шуся да гэтай партыі, мне прыемна. Прыемна адчуваць гонар за Пазынка, які ў адначасіе стаў «ворагам народу» і ўтварыў са-мую пазнаваемую народам партыю нават цяпер, калі ўплыў БНФ у апазыцыі адносна невялікі. Большасць жа жаўнераў, якім цікава размаўляць са мною на па-літычны тэмы, праста баяцца, што пры зьмене ўлады будзе горш. І я не магу зь імі не пагадзіцца. Будзе крызіс, як палітычны, так і эканамічны, але мы стаім пад пагрозай страты незалежнасці. І лепей цяпер зламаць руку (зъмяніць уладу, выклікаўшы крызіс), чым праз некалькі гадоў перарабіць хрыбет (крызіс сам паглыне краіну і на будзе бачна іншага выхаду, як увайсці із склад Радзеі).

Яшчэ шмат розных момантаў (прыемных і непрэменных) пада-равала мне войска, але пакуль абых лепей маўчыць. ДМБ не за га-рамі.

Юрка Бакур, Горадня

ЭГУ запрашае ў магістратуру

Эўрапейскі гуманітарны ўніверсітэт (Вільнія, Літва) запрашае асобаў з вышэйшай адукцыяй і студэнтаў выпускных курсаў беларускіх ВНУ па-стуپаць на магістрскія праграммы ЭГУ.

У 2007 г. ўніверсітэт прымае на наступныя праграммы: «Міжнароднае права і ўрэалістическая правас», «Эўрапейская дасьледаванні», «Дэмакратыя і грамадзянская супольнасць», «Сацыяльная тэорыя і па-літычная філязофія», «Культурная дасьледаванні», «Ахова і інтэрпрэтацыя культурнае спадчыны» і «Параўнальная гісторыя краінаў Паўднёва-Усходніх Еўропы». Тэрмін навучання — 2 гады. Форма — вочная (4-5 двухтыдневых сесій) у год у Літве і дыстанцыйная праца між сесіямі».

Навучанне бясплатнае. На час сесіі ўніверсітэт забяспечвае месцам у інтэрнаце, пакрывае выдаткі на мэдычную страхоўку і спрыяе ў атрыманні візы.

Дакументы прымаюцца ў дэльве пльні ў электронным фармаце: у першай пльні — да 30 чэрвеня, у другой (на астатнія месцы) — да 5 верасьня ўлучна. Пачатак навучальнага году 1 кастрычніка 2007 г.

Падрабязней на сایце ЭГУ: <http://www.ehu.lt/studies/master>.

Перанос

Працяг са старонкі 17.

гэта Расея перад Эстоніяй. Мабыць, яны гэтага не хацелі, але — так выйшла.

Каб не сварыцца з Амэрыкай ці Вялікабрытаніяй, давайце адцягнемся на Эстонія!

«Не пачулі» аднаго «нюансу»: гаворка ад пачатку ішла не пра ЗНОС помніку, а пра ягоны ПЕРАНОС. Пра цывілізаваную працэдуру. Дык і паводзьце сябе цывілізавана.

Не захацелі. Съядома — не захацелі.

Вось вам.

Уся гэтая расейская гістэрыя выглядала нягегла і нават съмешна.

Першы віцэ-прем'ер, міністар замежных справаў, мэр сталіцы, съпікеры абедзівюх палат парлямэнту выступаюць па тэлевізіі — пра што?!

Цяпер не заговорыш пра інтарэсы «Газпрому».

Гэтага ўжо псыхіка сярэднестатыстычнага расейца не перанясе. Гэта будзе выглядаць як спроба наладзіць дыялёт з тымі, каго «нашысты» менавалі «фашистамі» і чыю кільку адмаўляеца спажываць Юры Лужкоў з прынцыповых меркаванньняў. То бок самі ж сабе на хвост змушаны будуть наступіць.

Вой, велика Федора, да дура...

Не, пэўна, Лукашэнка мусіць запрасіць свайго эстонскага калегу на кубачак гарбаты з кілішкам «Старога Таліна». Хоць гэтага Расея і зусім не стрывае.

Альбом памяці 2006 году

Лідэр NRM Лявон Вольскі расказвае пра новы альбом гурту.

«Наша Ніва»: Калі фанаты NRM змогуць патримаць у руках новы альбом гурту?

Лявон Вольскі: На наступным тыдні. Хаця на апошнім этапе працы былі праblemsы: мастэрынг рабіл ў швэдзкім Гётэборгу, а тамака паблыталі разъмяшчэнне песень. Мы адсыпалі матэрыял назад у Швэцію. Выдадзены альбом будзе ў Польшчы. Запісваліся ж цалкам у Беларусі. Альбом будзе называцца «06».

«НН»: Чаму такая назоўка?

ЛВ: На альбоме песні, створаны ў 2006 годзе. Падзеі на Плошчы натхнілі нас. Яшчэ гэта шосты нумарны альбом NRM. Наш бубнач Алезіс знайшоў шмат сэнсаў гэтай лічбы. І бязъмежнасць, і крыж. Ён нас і пераканаў.

«НН»: Кулінковіч пра кожны свой новы альбом кажа, што ён найлепшы. Вы можаце сказаць гэта пра «06»?

ЛВ: Пакуль ён не намуляў вушы, я з задавальненнем магу яго слухаць. Потым стомісцца, і стане зразумела, што будзем выконваць на канцэртах, а што — не.

Альбом вельмі рознастыліўся. Ад злосці і нянянівасці да кахання. Раней мы асьмельваліся рабіць такое толькі ў супольных праектах. Некалькі кампа-зыцый выразна рэвалюцыйных («Гадзючнік», «Дахалеры»), можа, і будзь крыху неадэкатнымі, але пісаліся ў час значных

для Беларусі палітычных падзеяў. Адсейваць такія песні ліччу глупствам, гэта значная частка нашага жыцця.

Апошнюю песню «Мама-тата» хорам сіпявашы ў дзеци ўдзельнікаў гурту. Алезісаву песню «Кітай» я выконваю на бубнах. «Менск — Мінск» можна лічыць тыповай дваровай песніяй. «Толькі для цябе» — балада, «Свабоды глыток» — нейкі джаз-блюз. Толькі гіп-гоп не пасыпел запісаць.

«НН»: Як такую рознастыйлівасць успрымуць фанаты?

ЛВ: Дачка нашага сябра Міхала Анемпадыстава сказала, што альбом — суцэльная папса, апроч песні «Гімн беларускага рок-н-рольшчыка». На мой погляд, менавіта яна самая папсовая. Гэта я наша песня, мы ўзялі яе з сайту «Музыкальной газеты». Песню напісаў нейкі Зыміцер. Я шукаў яго праз інтэрнэт, пытаяцца на канцэртах, але нікто не адгукнуўся. Мо праз «НН» знайдзеца. Я пэўны ў гэтых песніях: гэта ж я пошуку танцаванай славы. На тэлевізіі і радыё нас нікто не паставіць, навошта рабіць папсовыя рэчы. А ў шаснаццаць гадоў я таксама пачаў бы абвінавачваць NRM у папсовасці.

«НН»: Чаму так доўга пісалі альбом? Цэльняпіць гадоў.

ЛВ: Разумееце, гэта ж я праца на фабрыцы. Былі асобныя песні, але дапісваць да іх нешта яшчэ, дабіваць альбом, было б не сумленным з нашага боку. У творчасці калі я прэ, то значыць — я прэ, і нічога

з гэтым ня зробіш. Калі ёсьць некалькі старых песніяў, то няхай яны лепш палляжаць, чым рабіць няякі прадукт.

«НН»: Канцэрты ў падтрымку альбому плянуюцца?

ЛВ: Мяркуем правесцьці канцэрт недзе да канца чэрвеня. Трэба пільна сачыць за абвесткамі ў інтэрнэце, бо афішаў ня будзе.

«НН»: Вам ня крыўдна, што даводзіца грань у маленьких кухонных клюбах?

ЛВ: Што датычыць маленьких клюбаў, ня крыўдна, бо там мы маем ні з чым не параўнальную abstаноўку. Вялікія канцэрты мы даём за мяжой. Шкада: гэта музыка стваралася для грамадзянаў гэтай краіны, імі ж яна найлепш разумеецца. Але для NRM немагчыма атрымаць у Менску нармальную пляшоўку для выступаў. Дырэктары FМ-станцыі самі прыдумляюць нейкі фармат. Для іх ужо любая беларускамоўная песня — нефармат. Гэта поўны абсурду.

«НН»: А на канцэртах «За Беларусь» не хацеляся б сыграць?

ЛВ: Дык не запрашаваюць. А спакуса заўсёды ёсьць, выйсці і натварыць там такія рэчы! (Съмлечца). Некалі раней спрабавалі запрасіць «Крамбамбулю», але да канкрэтнай прапановы справа не дайшла.

«НН»: А ў Беларусі ўвогуле магчыма зарабляць на жыцьцё музыкай?

ЛВ: З кожным годам становіцца ўсё цяжэй. Для гэтага трэба мець некалькі ўжо раскрученых праектаў. З нуля — нерэальна. У нас

Пра незалежны спадарожнікавы канал

Хай людзі глядзяць ня толькі тое, як у нас усё добра, бульба вялікая, а навокал катастроfy ды неўраджай. Але справа яшчэ ў тым, што ня ва усіх ёсьць магчымасць глядзяць спадарожнікавыя каналы: вось у мене, напрыклад, зламалася антэна, і руکі ніяк не даходзяць яе адрамантаваць. Дык цяпер паказваюць толькі 5 каналau: вось, вядома ж, дзяржавуныя. Спачатку я съмляюся з гэтае штохвіліннае прапаганды, але цяпер ужо і не да съмеху.

Людзі, заточаныя пад БТ, і надалей будуць глядзяць БТ. Таксама ях людзі, звыкляя да універсамаў, ня будзь купляць тавары праз інтэрнэт. Такім чынам, гэты праект зь незалежным спадарожнікавым каналам хутчэй для тых грамадзян, якія хочуць альтэрнатыўнай інфармацыі, але ня могуць яе атрымаць.

Пра сітуацыю ў краіне

У нас цяпер застой, нічога не адбываецца, усё ціхенка. Я пару дзён таму з Амерыкі вярнуўся і зірнуў на ўсё нібы збоку. Навіны: выступаюць па тэлебачанын адны і тыя ж, сідорскія, пракаповічы... | тут раптам — раз! —

Лукашэнка выступіў, і пайшлі навіны: ён сказаў гэта, сказаў тое. Вось і ўсе навіны ў Беларусі: «Выступіў Лукашэнка і сказаў...»

Пра Сакавік-2006

Мы хадзілі на Пляц, як на любімую працу, падтрымлівалі маладых людзей, съмшылі іх, дадавалі пазытыву, разувчвалі разам песні... Карагей, год запомніўся.

Юрась Бусел, Але́сь Квіткевіч

увесь шоў-бізнэс крыху ме-
стачковы. Гэта відаць па
ўсіх канцэртах «За Бела-
русь».

«НН»: Ці згодныя Вы
зы меркаваныем, што
санпраўдны рок застаўся
толькі ў Беларусі і нідзе
болей?

ЛВ: Гадоў пяць таму гэ-
тая фраза яшчэ была б акту-
альнаі. Калі беларускія
гурты прыяжджалі ў Эўро-
пу і давалі там чаду. У Эў-
ропе думалі, што вось

нашы каманды зусім ужо
камэрцыйнымі сталі, а ў
Беларусі — не. Змагающа-
зы нечым. Але ж не дзесяці-
годзьдзімі змагацца. Тады
ужо атрымліваюцца прафэ-
сійныя рэвалюцыянэры.
Змагацца, канечно, трэба,
але, разам з тым, трэба шу-
каць новыя шляхі ў тэкстах,
музыцы.

«НН»: Як цяпер NRM
успрымаюць у Эўропе?

ЛВ: У Эўропе цікавіцца
зусім, што звязанае з Бе-

ларусью. Яны любяць па-
глядзець на нейкую экзоты-
ку. У Бэрліне арганізатары
заўсёды спэкулююць на
тым, што гэта рэвалюцый-
ны гурт, забаронены на
Радзіме і г.д. І людзі, канечно,
ідуць паглядзець на
монстраў. Яны думаюць,
што мы выйдзем зь перабі-
нтанымі галовамі, зь
сінякамі пад вачымі. Эўрапейскія СМІ, якія пішуць
пра нашы выступы, спэку-
лююць на выразах кшталту
«гурт з дыктатарскай краіны».
У Эўропе папросту
ёсьць мноства людзей, якія
зарабляюць гроши на на-
шай дыктатуры. Цяпер ужо
пачынаюць хадзіць на
брэнд NRM. У Польшчы мы
калі не на вяршыні
гары, то, прынамсі, пася-
рэдзіне. У Амерыцы на
апошнія канцэрты прыйш-
ла ў асноўным маладая эмі-
грацыя.

«НН»: Вы пачуваеццеся
жывой легендай беларус-
кага року?

ЛВ: Не пачуваюся. Ле-
генды ня езьдзяць на «суба-
ру» 1993 году, яны езьдзяць

на «лінкольнах», і не жы-
вуць у аднапакаёвых кватэ-
рах. Каб стаць легендамі,
трэба, каб у нас склалася
сытуацыя хача б як ва
Ўкраіне. «Океан Ельзи» —
ужо жывая легенда ўкраін-
скага року. А вось «Воплі
Відаплясава» — чамусыці
не. Я нават ніколі не пачу-
ваўся зоркай. Можа, гэта і
мой мінус, але гэта праўда.
Музыкам добрым я сябе
лічу, выканануцам, можа
быць, і ня вельмі.

«НН»: Што змянілася
ў гурце між першым і шо-
стым альбомамі?

ЛВ: Мала што. Хіба што
крыху змяніліся адносіны
між удзельнікамі. Мы ня
ходзім на дні нараджэння
адзін да аднаго. Затое хо-
дзяць нашы дзеці, і нам усё
адно даводзіцца там сустра-
кацца. Я ведаю, напрыклад,
Алезіса ўжо больш за 20
гадоў: што ён скажа — я ве-
даю, што я скажу — ведае
ён. Канечно, крыху стамлі-
ся адзін ад аднаго.

«НН»: Часта атрымлі-
ваеца зьбірацца разам
дзеля рэптыцыі?

ЛВ: Перад канцэртамі
мы зьбіраемся два-тры
разы, каб не аблажацца.
Маглі б гэтага і не рабіць,
але робім па-ранейшаму.

«НН»: Ці ёсьць яшчэ
сэнс у існаваныі NRM?

ЛВ: Пэрыядычна такія
думкі ўльнікаюць. Аднак
пакуль ідзе вытворчы пра-
цэс, спыняцца няма сэнсу.
Некалі я ляпнуў, што ў дэ-
макратычнай краіне наш
гурт нікому ня будзе пат-
рэбны. Аднак сёняня я не
хачу даваць такія прағнозы.
Магчыма, перародзімся ў
нешта іншае. Некалі я так-
сама сказаў, што пасля 50
гадоў не зьбіраюся займацца
рок-музыкай, цяпер я не
магу так адназначна гава-
рыць. Кіну сipyваць, толькі
каля на Беларусь зваліца
камэта.

Гутарыў Зыміцер
Панкавец

Вокладка
новага
альбому
«NRM».

Дабры бабры

Яшчэ адзін беларус прагрымеў на цэлы съвет. Міліцыя ўзбудзіла крымінальную справу супраць 48-гадовага селяніна з Ухвалы, што на Крупщыне, які голымі рукамі... задушыў бабра. Як выявілі ахойнікі парадку, гэты мужык злавіў у рацэ бобра і задушыў яго рукамі. Крымінальная справа ўзбуджаная па артыкуле 281 Крымінальнага кодэкса (незаконная здабыча вадзянай зьверыны). З падазраванага ўзялі падпіску пра навыезд.

Абліў бацьку бэнзінам і падпаліў

Пракуратура Берасьця распачала крымінальную справу ў дачыненіі да

25-гадовага жыхара абласнога цэнтра, які ablіў бэнзінам і падпаліў свайго 49-гадовага бацьку. Трагедыя здарылася ў адным з дамоў па вуліцы Луцкай вечарам 31 сакавіка. Мужчына памёр у больніцы на чацвёрты дзень пасля здарэння.

У Міры зладзяць 16 фэстываляў

На міжнародных фэстывалях сярэднявечнай культуры ў Міры чакаюцца рыцарскія клубы зь Беларусі, Літвы, Латвіі, Польшчы і Рәсей.

Левыя прапануюць легалізацію марыхуану

Саюз дэмакратычнай лявіцы (партыя

Квасьнёўскага) прапануе легалізацію у Польшчы марыхуану, гашыш і LSD. Паводле палітыкаў партыі, няма патрэбы абмяжоўваць доступ да лёгкіх наркотыкаў для ўласных патрэбаў. Левыя лічаць, што шкода ад лёгкіх наркотыкаў ня большая, чым ад алькаголю.

У Берасьці суд за графіці

Старшаклясьніка адной з школаў затрымалі, калі ён маляваў графіці. Раней гэтага хлапчуга прыцягвалі да адказнасці за такое, таму супраць яго ўзбудзілі крымінальную справу па арт. 341 КК.

Тоні Блэр стане акторам

Брытанскі прэм'ер

задаволіць сваю цягу да тэатральнай творчасці пасля сыходу зь вялікай палітыкі. Як паведамілі інфармаваныя крыніцы, ён пагадзіўся на прапанову свайго блізкага сябра, мастацкага кіраўніка лёнданскага тэатру «The Old Vic» і знакамітага галівудзкага актора Кевіна Спэйсі выканань адну зь вядучых роляў у п'есе «Горан» Артура Мілера, якая папярэджвае пра небясьпеку фундамэнталізму.

Палёгка для інвалідаў

Кіраўнікам прадпрыемстваў, якія беспадстаўна адмаялююцца браць на працу інвалідаў, пагражае штраф ад 20 да 50 базавых величыняў. Адпаведную

У Менску прайшла аўтавыставка «Мотаршоў». Удзел узялі ўладальнікі 33 аўтамабільных брэндаў, якія выставілі 250 машын. Гэта рэкорд за ўсю гісторыю «Мотаршоў». У 2006 годзе беларусы набылі 10 тыс. новых аўтамабіляў.

На паліваправодзе Ўнеча—Вэнтспілс у Бешанковіцкім раёне здарылася чарговая аварыя.

заканадаўчую норму прыняла палата прадстаўнікоў.

«Ляпісы» прасьпявалі Кім Чэн Іру

У сталіцы Паўночнай Карэі Пхеняне з 1 да 4 траўня прыйшоў фест «Рок дзеля міру». Беларускі гурт «Ляпіс Трубяцкі» прадставіў там новы альбом «Капітал». Новы дыск «Ляпісу» паступіў у продаж 1 траўня. У інтэрнэце з'явіўся кліп на песню «Капітал», дзе паказваюць сусветных дыктатараў — Кастра, Чавеса, Кім Ір Сэна, Ахмадзінежада, Лукашэнку. Кіраўнік Беларусі выяўлены на фоне сельгасгэхнікі.

У вялікіх гарадах людзі ходзяць усё хутчэй

Брытанскія дасьледчыкі зъмерылі хуткасць, зъ якой жыхары вялікіх гарадоў праходзяць 18 мэтраў. Самымі хуткімі гарадамі Зямлі аказаліся Сынгапур (10,55 сэунды), Капэнгаген (10,82) і Мадрыд (10,89). Самая марудныя — Блантыр у Маляві і Манама ў Бахрейне. У Сынгапуры хуткасць хады ўзрасла за 10 гадоў

на 30%.

Мошчы эвангеліста Луکі ў Менску

Святы Лука паходзіў з адукаванай грэцкай сям'і, быў мэдыкам і ў хрысьціянстве традыцыйна лічыцца патронам усіх дактароў. Ён аўтар аднаго з Эвангельляў. Па легендзе, менавіта Лука напісаў першую ікону Найсьвяцейшай Багародзіцы, а таксама іконы Пятра й Паўла. Святы Лука быў спадарожнікам апостала Паўла. Згодна з паданьнем, паслья съмерці апосталаў Лука пакінуў Рым ды з пропаведзьдзю прыйшоў Грэцыю, Лівію, Эгіпет. У горадзе Фіви ён пакутна скончыў свой зямны шлях.

Дакладная дата прывозу мошчаў святога Лука ў Менск будзе вызначаная пазней.

Самая доўгая падводная высакавольтная лінія

У Нарвегіі скончыліся працы па пракладцы найдаўжэйшай у сьвеце 580-кіляметровай падводнай высакавольтнай лініі

NordNed. Яна злучае рэгіён Осла ў Нарвегіі з Галандыяй.

МБ; СП; Вольга Данишэвіч

Самсонаў выйграў Лігу чэмпіёнаў

Лідэр нашай зборнай па настольным тэнісе Уладзімір Самсонаў выйграў самы прэстыжны ўрэпейскі клубны турнір — Лігу чэмпіёнаў ў складзе бэльгійскай каманды «Шарлеруа». У сусветным рэйтынг-лісце 31-гадовы Уладзімер Самсонаў займае цяпер 6-е месца. Наперадзе ж — кітайцы.

Мезін сыходзіць

Галкіпэр Мезін завяршае выступы за зборную Беларусі. Паслья заключнага матчу з немцамі ён заявіў: «Калі шчыра, думаў развітаца са зборнай ужо паслья мінулага чэмпіянату. Два папярэднія форумы склаліся для мяне ўдала: хацелася скончыць на мажорнай ноце выступленьне ў

нацыянальнай камандзе. Тым ня менш, час паказаў, што лепш было застасца дома», — з горыччу заявіў ён газэце «Прессбол».

Гульня Мезіна на маскоўскім чэмпіянаце была адной з самых няўдалых.

Поўны правал

У панядзелак на чэмпіянаце сьвету па хакеі зборная Беларусі правяла свой апошні паядынак. Наша каманда яшчэ напярэдадні пазбавілася шанцаў трапіць у плэй-оф, таму ў паядынку з немцамі беларусы гулялі праста дзеля ўласна прэстыжу. Аднак зноў прайгралі: 5:6.

Такім чынам, зборная Беларусі захавала пратіску ў элітным дывізіёне, выйграўшы толькі адзін матч — у аўстрыйцаў (5:2), якія, між іншым, пакінуць групу наймацнейшых. Паглядзім, ці застанецца на пасадзе трэнэр каманды Курт Фрэйзэр.

ЗП

Мезін застанецца ў гісторыі беларускага хакею адным з найлепшых галкіпераў.

СЯРГЕЙ ХАРЭУСКІ

Крымскія сюжэты

Прагучыць сырэна ў порце часам.
Кіпaryсаў дрэмле ціхі сад.
Дрэмле Ялта, на крутых тэррасах
Лъеца вішань белы вадапад.
Тут вясна асыпала ўсё цвветам
І цяжэй знайсьці ўчарашні сълед.
Хоць над ранынім курганом паэт
Напісалі імя і санэт.

Максім Танк, «*Над магілай Багдановіча*»

Ня наша Маша

Ці можна ставіцца паважна да гэтага краю адпачынкаў з бутафорскімі краявідамі? Тут і жабрацтва, і бруд, і боль, здаецца, не кранаюць гэтак глыбока. У іх праста ня верыцца, калі стаіш пад пальмамі — іх шапаткія лісты-взёры тамака здаюцца несапраўдныі... Як і малпачка Маша, няўрымсльвае вясёлае стварэнне, якое скача з пляча на плячу мінакоў, жавае засоўваючы свае маленкія лапкі, чорныя й скураныя, нібы пальчаткі, у кішэні разявакаў... Ня менші кемлівыя гаспадар, гэткі ж порсткі ў жулікаваты, тут жа суне вам пад нос лічбавы фотаапарат, у шкляным атвормы якога вы бачыце сябе з малпаю. Малпа — зълева... У Менску кожны, хто пабываў у Ялце, ведае ту ю Машу. І ў кожнага свая показка пра яе. Не зарыгінальнічаў. Цешыць, прынамсі, адно: Маша здаровая, порсткая ў вясёлую.

Наш паэт

Што ў Крыме сапраўднага? Хіба могілкі. Пасыль доўгіх бадзяньняў знайшоў-такі тыя, званыя ў народзе «старымі». Прыйшоў на Радуніцу на могілу Максіма Багдановіча. Для васількоў яшчэ на час. Паставіў жоўтыя нарцысы.

У «Матэрыйлах да біографіі Максіма» бацька паэта, Адам Багдановіч піша: «Месца абрана надзвычай няўдала: залевы і патокі з кругога схілу лёгка маглі размыць могілу. Я наняў вартайніка, каб могілу ўмацаваць і ўпрадакаваць, пакінуў гроши гаспадыні, каб пасадзіць кіпарысы і куст ружаў, прасіў сачыць за гэтым двух знаёмых, у тым ліку і дачку майго саслужыўцы, асабістую знаёмую Максіма, але ці зроблена гэта — ня ведаю».

Месца для могілы Багдановіча на-

самрэч не адпаведнае беларускім уяўленыям пра добрае месца апошняга спачыну. Але іншых у гарыстым Крыме папросту не знайсьці... Пагатоў у 1917 г. Праз колькі часу і тут шчыраўвалі бязбожнікі, таму й першы крыж на ялцінскай могіле быў зьнішчаны, а на ягоным месцы паўстаў савецкі помнік з чырвонай зоркай, які і пратрымаўся да 2003 г. А ў 2003 г. на магіле паэта ўсталявалі мэмарыял работы скульптараў Лява і Сяргея Гумілеўскіх. Для крыжа месца тут так і не знайшлося...

Наши

На Радуніцу на тутэйшых могілках — тлум. Святары расейскія, украінскія, армянскія... Адразу пры ўваходзе на могілкі трапляеца вялікая шыльда-страла «Максім Богданович». Дзякую таму, хто парупіўся. Пасярод красавіка, пакуль не да канца распусыціліся тут дрэвы, між кіпaryсаў відаць здаўлён бел-чырвона-белас зіхценыне.

Крок становіща ўпэўненым. Ля помніка расце вялікая хваіна, на якой і ўмацаваныя бел-чырвона-белыя стужкі, сцяг і бляшаная Пагоня.

На Максімавай могіле ўвіхаюцца землякі. Зь Ялты. Мыноць, мятуць, ставяць кветкі, сьвечкі. Сыпяшаюцца. Маўляў, зараз прыйдуць наступныя. Тыя, што тут во гэтыя сцягі пачапілі ў «Пагоню». «А як Цімашэнку чую, дык у мяне мароз па скуры. Вядзьмарка... Нешта ў ёй такое сатанінскае...» За хвілінаў дзесяць перазнаёміліся, выпілі, закусілі. Не абышлося й бязь супеву рамансаў... Атрымаў адресы, тэлефоны. Адна зь замлячак, родам зь Петрыкаўшчыны, скончыла музичную школу ў вучэльню ў Мазыры. Цяпер у Ялце выкладае музыку ў съпевы ў вучэльні. Пра посыпехі малых мазыранаў на дзіцячым Эўрабачанні ня чула. На радзіме не была гадоў дзесяць. «Пагоню» ня любіць. Добра, што я памаўчаў. Рэдкая нагода пахваліць сябе самога. Наступных беларусаў, зь Севастопалю й Сімферопалю, чакаць на стаў. Няма моцы маўчаць...

Наш паэт

Сухоты, невылечныя тады, змусілі Багдановіча зъехаць у Крым. Зімой 1917 г. ён апошні раз прыехаў у Ялту. А 25 траўня паэт пайшоў з жыцці. Цяпер на месцы дома, дзе спынілася сэрца Багдановіча, пабудаваная санаторыя «Ялта». На бетонным гмаху вясінага расейскага клубу — мэмарыяльная табліца ў гонар беларускага паэта. Вось жа, здавалася, на памяць са школы ведаем ягоныя апошнія слова:

Наши сонца, горы, мора

Выглядае, што наш паэт тут не са-
мотны, дзякую Богу. Урэшце, я ж пры-

ехаў у Крым па сонца, горы й мора...

Сонца беларусы не ўважаюць за нейкую самадастатковую вартасць. Яно мусіць выконваць для нас сваю работу — грець нашыя целы, ацяпляць нашыя агароды, асьвятляць нашыя шляхі. Рабіць сваю працу беларускае сонца мусіць акуратна, ашчадна, аднастайнай.

Мо таму на бацькаўшчыне мы хаваемся ад зыркага съляпчага съвятла? Но яно ж сваё, нікуды не падзененца. А выпраўляйся куды на поўдзень, то падстаўляем сябе таму, купленаму, сонцу чым болей. Цешымся з часовага набытку. Але што ні кажы, нашае сонца іхнае — розныя...

Горы, дарэчы, хоць адным радочкам, але згадаў кожны беларускі паэт сама меней ад часоў Багушэвіча. А ўжо ж колькі Міцкевічы, Адам і Кастусь, іх прыпаміналі!

І каму у тым прасторы
Ночка, дол, лясы і горы
У съпевах кажуць — чэсьць, хвала?

Прага гораў — для беларуса не азартная пагоня за нечуванымі ўражаннямі. Для нас горы — сымбаль недасяжнае дасканаласці стварэння. Рэч, што існуе сама сабою, без аніякіх мэркантыльнае карысці...

А мора нагадвае нам пра дзіцячыя летуцены. Мы зъмяняемся, а мора застаецца тым самым. Неабсяжным. Прыгожым. І чужым. Апошняга слова не напісаў бы, каб хоць краем наш край выпінаўся ў марское шумавінне. Мора ў нас няма. Ёсьць толькі балоты. І пазія.

Наши сонца, горы, мора

У краіне съветлай, дзе я ўміраю
У белым доме ля сіней бухты...

Але азірнуўшыся, з наўным по-дзівам пераканаўся: так, адсюль на-самрэч раскрываецца ідylічная панара-ма на сінюю-сінюю бухту, да якое зьбягае калінада старых кіпарысаў. Прыгожа, як у турыстычным буклете. Ці выходзілі вокны з пакою Багдановіча на мора? Невядома. Але калі стаць съпінаю да мэмарыяльнай табліцы, то ўбачым шыкоўны палац эміра Бухарскага Сеід Абдул Ахан-хана, узведзе-ны паводле праекту архітэктара Тара-сава ў 1903 г.

Вялікую дзялку зямлі эмір набыў яшчэ ў 1898 г., заклаў тут шыкоўны парк, дамы для прыслугі, гасцініцы. І назваў свой ялцінскі маёнтак Дылькі-со — «Чароўнае». Бадай, акурат гэтым палацам і давялося любавацца Багдановічу ў свае апошнія дні... Ці быў ён самотны? Гледзячы на шыкоўную са-чыстую маўрытаніку палаца Сеід Аб-

дул Ахан-хана, адказаць няцяжка. Між іншым, апроч уласнае рэзыдэнцыі, эмір пабудаваў у Ялце й шпіталь, які падарыў гораду....

Пасля съмерці Багдановіча, у 1917 г. палац Бухарскага эміра ў Ялце нацыяналізавалі й разрабавалі. Наш-чадак трону, эмір Саід Мір Алім-хан, зъехаў у родную Бухару й колькі гадоў ачольваў антырасейскі супраціў, па-куль ня змушаны быў уцячы ў Кабул. Але да самае свае съмерці фінансаваў і каардынаваў змаганье з бальшаві-камі.

Вось жа я залез цераз плот у палаца-вы парк Дылькісо ня проста зъ любові да экзотыкі. Менавіта гэты палац мо-апошняе, што бачыў у жыцці зямным Максім Багдановіч. Ягоны ж белы дом, ля сіней бухты, стаяў акурат на-супраціў. Цяпер у палацы балююць расейскія вайскоўцы — пра гэта я да-

ведаўся, калі пераскокаў цераз белы плот, уцякаючы ад дужых ахоўнікаў з дзівюхгаловымі арламі на рукавах...

Аддыхаўшыся, згадаў, што пару гадоў таму імя апошняга эміра Бухары, уласніка гэтага палацу, згадвалася ў... крымінальной хроніцы. Ягоны шыкоўны залаты кінжал, інкрустава-ны смарагдамі й туркусам, быў скра-дзены на выставе ў... каліфарнійскім Лонг Біч. А пасля знайдзены! У... пушцы з-пад абуцку ў тэлефоннай буд-цы «ў краіне съветлай...».

Ня наш сабор

Варта ў Ялце адведаць і сабор Аляксандра Неўскага, дзе ў траўні 1917 г. адпявалі 26-гадовага паэта. Тут быў і ягоны бацька. Цяпер храм зарос паль-мамі. Лепшы выгляд на яго... зъверху, зъ люлькі канатнага трамвайчыка, што вязе з пляжу на гару. Зрэшты, і хлуду ўсялякага зъверху відаць багата.

Пампэзы расейскі сабор пабудавалі ў гонар цара Аляксандра II, якога забіў 1 сакавіка 1881 г. наш герой-пакутнік Ігнат Грыневіцкі.

Першы праект храму распрацаваў у 1889 г. архітэктар Эшліман, але 1 сакавіка 1891 г., да дзясятага гадавіны съмерці цара, заклалі сабор паводле праекту дойлідаў Краснова і Церабнё-ва (яны ж, дарэчы, пабудавалі й тутэй-шы ялцінскі рым-каталіцкі касцёл). Першы камень у падмурак заклада сама імпэратрыца Марыя Хведараўна.

Сабор атрымаўся двух'ярусным, з утульнымі адкрытымі галерэямі й шатровымі ганкамі. Абразы для храму выраблялі ў Мсыцёры Уладзімерскай губэрні. А 11 званоў адпівалі ў Москву. Галоўны звон важыў ажно 428 пудоў. Асьвячэнне сабору адбылося ў 1902 годзе... Натуральна, храм вельмі спадабаўся бацьку паэта, Адаму Багдановічу...

Між іншым, тут у 1918 г. адпявалі жонку Ф.М. Дастваўскага, Ганну Рыго-раўну. Але неўзабаве і гэты храм зак-рылі й разрабавалі бальшавікі...

Нашай гісторыі каліва

Беларусы стала жывуць у Крыме з XVIII ст. Япіскап Гермаген у «Таврическай епархії» згадвае, што сярод першых ваенных пасяленцаў у Крыме пасля яго заходу расейскімі акупантамі ў 1783 г. «были частью белорусы». Расейскія сатрапы гвалтам за-

Крымскія сюжэты

Палац эміра Бухарскага, які Максім бачыў з вакна.

Працяг са старонкі 25.

весьлі ягоных прыгонных беларусаў з Магілёўскага намесніцтва — былых жыхароў вёсак Паўловічы, Лазовіцы, Ракіты з Клімавіччыны. Беларускае селішча атрымала назоў Васільеўка (ёсьць яно і да сёння).

Хоць самахоць сюды ня ехалі, але зямля тут шчодра паліта беларускаю крывёю. Ёсьць тутака, «пад Севістопалем», як казалі ў Беларусі тады, помнік славутаму беларусу Аляксандру Казарскому, герою расейска-турецкай вайны 1828—1829 гг., камандзіру легендарнага брыга «Меркурый». Помнік Казарскому паставулены яшчэ ў 1831 г.

У Севастопалі ж, на жаўнерскіх Братніх могілках, пахаваныя тысячы нашых землякоў, якія загінулі пры абароне Севастопалю ў 1854—1855 гг. Сярод абаронцаў Севастопалю, воляю лёсу, між іншым, апынуўся й маладзенькі капітан Ян Баляслаў Луцкевіч, бацька Івана й Антона.

Шануюць у Крыме й беларуса пісьменьніка-рамантыка Аляксандра Грына, сына ўдзельніка паўстання 1863 г. Ён дoudга жывёт тут, натхняючыся тутэйшай экзотыкай...

Паводле перапісу 1897 г. у Крыме, у граве «белорусы» значылася 2058 чалавек.

А вось як выселілі крымчакоў-татару, то аматараў пажыць хораша і ў цяпле значна паболела. Паводле перапісу 1989 г., у Крыме жыло ажно 50054 беларусаў, то бок 2% ад насельніцтва гэтага далёкага краю. Для парананыя: да трагічнае дэпартациі крымчакоў, у 1939 г., у Крыме жыло толькі 4900 беларусаў, альбо 0,55%.

Ня наша гісторыя

Што ёсьць сапраўднага ў Крыме, дык гэта ўсё «ніярускае». Пахі, стравы, норавы. Уласна колішняя карэнныя жыхары складаюць цяпер больш як 12 адсоткаў насельніцтва. Але, апрош крымскіх татараў, сёньня тутака ж живуць тысячы азэрбайджанцаў, чачэнцаў, інгушоў, туркаў... І калі цяпер у тутэйшых мястэчках надыходзіць час намазу, разумееш, што ты не ў Эўропе... Часта можна ўбачыць мэмарыялы ў памяць татараў-крымчакоў, якія загінулі на чужыне, у тузе па сваёй радзіме. Крымскія гарады штораніцы абуджае азан з адбудаваных мінарэтаў...

Далей ад глумнага курортнага берагу, у горы, пачуцьцё сапраўднасць толькі расце.

На перавале — белы сынег, зялёнай гарбата.. Вярблоды, авечкі, коні. Горы

Чуфут Кале: горад, якому 7 тыс. гадоў.

мурам вакол. У вусьцішна змрочных цясцініах сынег.

Tam czy Allach postawił ścianę morze lodu?
Czy aniołom tron odlał z zamrożonej
chmury?

За пераваламі, між Чуфут-Кале й Бахчысаarem, ляжыць Ясафатава даліна. У XIX ст. сюды прыяжджаля шмат мастакоў, маляваць «палестынскія» краявіды. І Іванаў сюды ездзіў, і Крамской, і Ге, і наш Рушчыц.

Тут засталіся съведчаныні чалавечага жыцця за сем тысячуў гадоў. Таўраў зъянілі скіфы, аланы, караімы, татары. А цяпер — нікога. Нейкія драбнюткі казуркі й шыкоўны дыван прыўкрасных горных кветак. Кавалкі «Крымскіх санэтаў» высокваюць з памяці, як тосты з тостэр... Але дарэчы.

Stómy! — jack cicho! — słyszę ciągnące
Żurawie,
Których by nie dościgły Śrenice sokoła;
Słyszę, kiedy się motyl kołysa na trawie;
Kiedy wąż ślimak piersią dotyka się zioła.

Што ўражвае тут болей? Адноўлены татарскі Бахчысарай, дзе гадоў дваццаць таму гаспадарылі бамжы й сабакі, ці мёртвая й чыстая вусьціш закінутага Чуфут-Кале, якому сем тысячуў гадоў? Пэўна, каляіны ад колаў, што адпаливалі гэты нішчымны вапняк... За сем тысячуў гадоў... Усё нібы марнае: пакуты, працы, песні. Зынклі бяз знаку дзясяткі народаў. Але калі ўжо й наш лёс такі, то я не хачу быць нікім іншым, як сабою...

Царква у якой адпявалі Багдановіча.

ВЕРАНІКА ДЗЯДОК

ВЕРАНІКА ДЗЯДОК

ВЕРАНІКА ДЗЯДОК

УЛАДЗІМЕР ЛОБАЧ

МУЖЧЫНСКАЕ

Стай съвет такі — суцэльны дэкаданс
І ты, абраўшы Край і Мову
Як неадменную жыццёвую ўмову,
Аўтаматычна пераходзіш у рэзыстанс.

Твой супраціў — ня казка, не вайна
Зь дзіцячых рамантычных кніжак,
А праца жыльная, без усялякіх зьніжак,
На ворыве зь відна і да відна.

Твой плён ня станецца правінай —
У снах ухвальна пасыміхнецца дзед,
І будзе перамога пасыля бед —
Радзіма вольная і любая жанчына.

ХВЕДАР САМОТНЫ

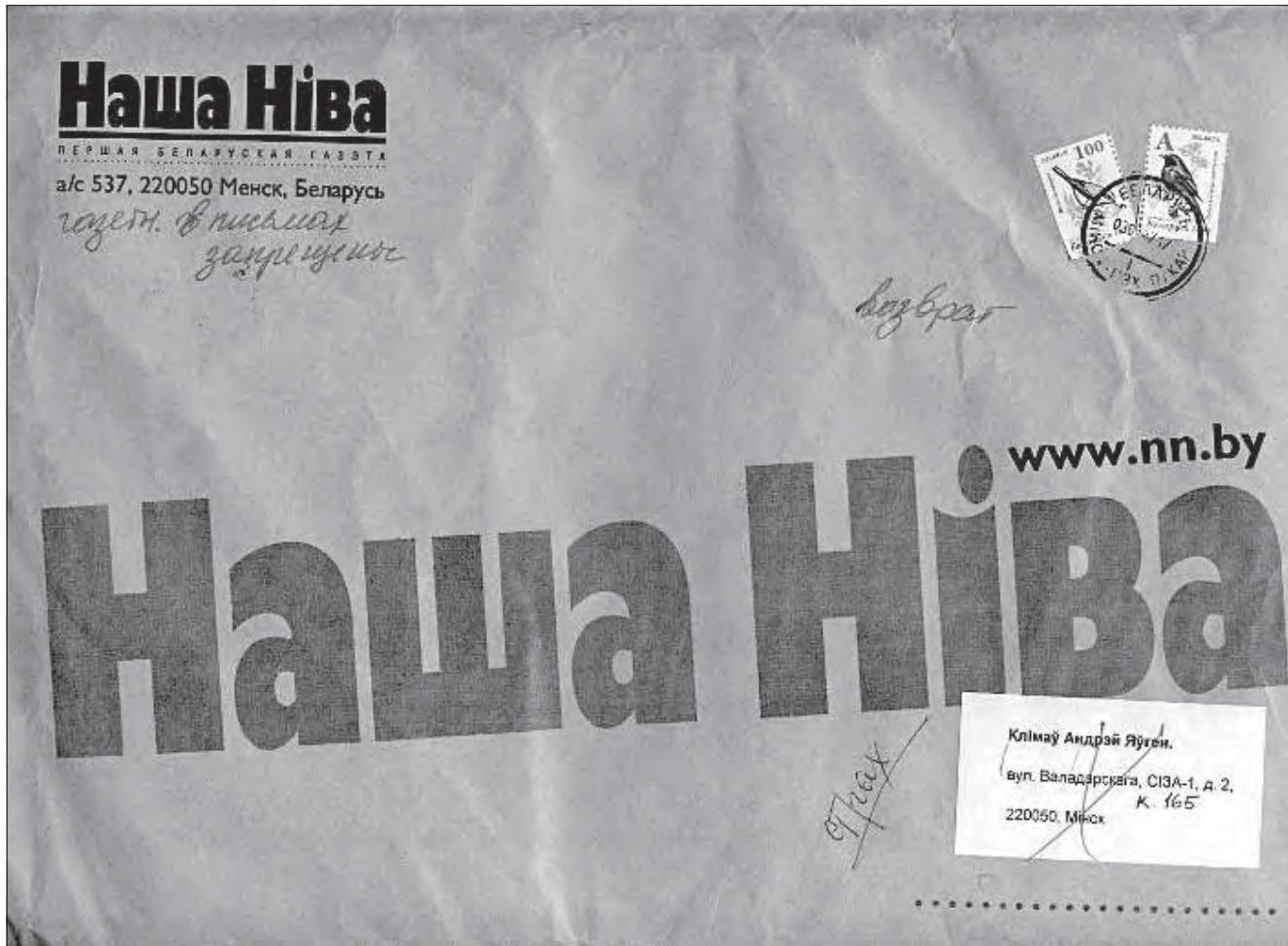
*зіма*мароз*сьнег*
*з*табой*не*сустрэцца*
*дашлі*sms*
*каб*я*эмог*сагрэцца*

ІГАР ВЕСЯЛУШКА

Мой тата — ахоўнік.
Працуе ў калгасе.
Пільнуе кароўнік.
Заўсёды пры мясе.

А мама на касе —
Гандлярка хароса.
Як тата пры мясе,
То мама пры грошах.

Я хлопчык съядомы,
Урокі вучу.
Пра тое, што дома,
Заўсёды маўчу.

У цырульні

Абрыдла старая фрызура!
Самы час завітаць
у цырульню.

Спачатку памыем
валасы...

Добры дзень!

Расчэшам іх
грабенъчыкам
ды падрэжам
нажніцамі...

Накруцім
валасы
на бігудзі...

Нанясем
фарбу...

Пакуль валасы
сушацца, пачытаю
цікавы часопіс ...

Валасы высахлі!
Цяпер трэба іх
выпрастаць...

Новая фрызура гатовая!

Капітан Танаканд

ВЫСТАВА

Людвік Асецкі

У Палацы мастацтваў адчынілася выстаўка твораў Людвіка Асецкага. Ягоная творчасць належыць да сапраўднае клясыкі беларускага мастацтва. Асецкі — вядомы графік, чыі творчы шлях пачаўся пасля вайны. Таму многія нізкі ягоных твораў — унікальны летапіс павеннае Беларусі.

Асобную частку творчага даробку мастака складаюць графічныя аркушы на мэтывы беларускія літаратуры. Перадусім, гэта ілюстрацыі да твораў Купалы й Коласа.

Знаёмыя са сьветам Асецкага — гэта знаёмыя з выучываннямі й эстэтыкай клясычнага «суворага стылю», зь якога вырасла наступнае пакаленне беларускіх творцаў. Клясыка.

СХ

Мае казкі

У М-Галерэі Інстытуту імя Гётэ ў Менску (вул. Фрунзэ, 5) 14 траўня а 18-й адчыніенцы выстаўка Юр'я Алісевіча «Мае казкі». Ю.Алісевіч афармляў казкі Андерсана і Эрро, славацкія, беларускія, італьянскія і расейскія казкі.

КІНО НА ВЫХОДНЫЯ

«Чалавек-павук 3»

Чалавек-павук 3: Вораг у адбітку (Spider-Man 3)

ЗША, 2007, каліяровы, 139 хв.

Рэжысэр: Сэм Рэймі.

Жанр: Кінакомікс.

Адзнака: 5,5 (з 10).

Самы дарагі фільм сучаснага кінапракату.

Ціхміны фатограф Пітер Паркер — па сумяшчальніцтву Чалавек-павук — змагаецца з Гоблінам-малодшым, Чорнай Сімерцю і Пясочным чалавекам. Але галоўным ворагам Чалавека-павука становіцца ён сам. Іншаплянэтная нафта-паразыт фарбует героя ў чорны колер і штурхает да помсты.

Трэцяя частка кінакоміксу прэзантуюць дарагі адмысловыя эфекты: паветраную сутычку з Гобліном, атаку Пясочнага чалавека, палёты бетонных плітаў і выкшталцоную харэаграфію бою ў метро. Але на дэзвюхгадзінны фільм такіх эпізодаў усяго чатырох.

У перапынках паміж коміксавай

эксцэнтрыкай героя занятыя ся-мейнымі проблемамі — кахраннем і сяброўствам. Побыт «батаніка» Пітэра Паркера пададзены з лёгкім гумарам: дурныя зламаныя дзвіверы, нэрвовы рэдактар, услужлівы афіцыянт. А «змаганье героя з самім сабой» выглядае зменай іміджу.

Ціхона апранае чорны прыкід, развучвае фрыволычныя жэсты і робіць чубок пад Адольфа Гітлера. Але эло мусіць быць пе-раздолена дабром: касцельны звон пазбаўляе ад нафты-пара-зыта, былы вораг прыйдзе на дапамогу, а Павук вырашае дара-ваць дый ня помсціць. Маральныя высновы разжаваныя і пададзеныя на сподачку (што на ёсць заган для коміксу), расквачаныя атракцыёнамі — і ўрачыста ўзанагароджаныя амэрыканскім съязгам.

Стужка Сэма Рэймі занадта «вылізаная» (без прафесійных няправільнасцяў, якія чапляюць) і занадта вялікая — што прымушае засумаваць. Але глядзець яе вартолькі на вялікім экране — аб'емны гук і яскравыя колеры тады не згадуцца нудой.

Андрэй Расінскі

АДБОР НА «БАСОВІШЧА»

Пачаўся збор заявак ад гуртоў, якія хочуць узяць удзел у рок-фэсце «Басовішча». Падаць заяўку можа любы гурт, які грае «жывую» музыку.

Сканчэнныя прыёму заявак — 28 траўня

Патрабаваныні да гуртоў:

- наяўнасць як мінімум адной запісанай песні па-беларуску на CD або ў электронным выглядзе (MP3, WAV, WMA);

- наяўнасць 20-хвілінай канцэртнай праграмы па-беларуску;

- наяўнасць ва ўсіх музыкаў гурту агульнаграмадзянскага пашпарту, дзеялага прынамсі да лістапада 2007 г.;

— гатоўнасць музыкаў у кароткімэрні паставіць дазвонльныя штампы ў пашпарты для выезду ва ўсе краіны свету.

Заяўкі павінны ўтрымліваць:

- запіс адной (ці больш) песні на беларускі мове;

- кароткую інфармацыю пра гурт;

- контактны тэлефон адказнай асобы ў гурце.

Заяўку можна падаць:

- праз электронную пошту на адрас bas@generation.by;

- праз звычайную пошту: 220050, Менск, Галоўпаштamt, Даша Слабчанка (да запатрабавання);

- з рук у руки (папярэдне тэлефонуце: 113-09-08 701-78-30).

ІМПРЭЗЫ

Катлярчук у Менску

17 траўня ў дольнай залі Чырвонага касцёлу пройдзе прэзентацыя 2-га выдання кнігі Андрэя Катлярчука «Шэзды ў гісторыі і культуры Беларусі». Са Стакольму спецыяльна прыедзе аўтар. Будзе швэдзкі пасол Стэфан Эрыксан, іншыя цікавыя людзі. **Пачатак а 18-й.**

Фэстываль моладзевай журналістыкі ў Горадні

Фэстываль моладзевай журналістыкі «Твой стыль» пройдзе 18 — 20 траўня ў Горадні. Удзельнікам

імпрэзы, прымеркаванай да 10-годзідзя праекту «Школа маладога журналіста», чакаюць майстар-клясы вядомых журналістаў, разнастайнія прэзентацыі, канцэрты, сустэрэчы зь цікавымі людзьмі. Для выпускнікоў праекту (а іх ужо калі 200) эстаўшчы і выдатная магчымасць сустэрэцца з «аднакурснікамі». Каб узяць удзел у фэстывалі, трэба запоўніць анкету-заяўку і даслаць на адрас: вул. Будзённага, 48а-11, Горадня, альбо на факс (0152) 75-71-72, альбо на e-mail: trecisektar@yahoo.com (з пазнакай — «Фэстываль»).

Просты хлопец Бульбашэўскі вырашыў стаць першым беларускім супэрмэнам Бульбманам. Яму дапамагае мудры парсюк Тарас. Даверлівага хлопца спрабуюць ублытаць у крымінальную справу...

Ездзяць,
лётаюць...
Мы з гэтым
разъбярэмся!

ЗА БЕЛАРУСЬ!

Азаронку набілі пысу

Новымі скандаламі абрастае конкурс «Эўрабачаныя», дакладней, беларускі ўдзел у ім. Як паведамляе інтэрнэт-сайт news.mail.ru, пасля першай рэпетыцыі Дзымітрыя Калдуна паспрачаліся сябар і прадуслар сцягавака Філіп Кіркораў і кіраўнік беларускай дэлегацыі Юры Азаронак. Кіркораў, які даўта думаючы, даў моцную поўху намесніку старшыні

БТ. Азаронак узначальвае беларускую дэлегацыю на эўрапейскім поп-конкурсе.

Нібыта справа была ў артысце з кіркораўскай падтанцоўкі, што абслугоўвае Калдуна. Танцор прыхварэў, і прадуслар хадзеў адправіць яго ў большіну. А Азаронак на даў сваёй машыны (з дэлегацыі ён адзін мае ў распаряджэнні колы).

Мінулае выкарыстаныне ра-

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

БЕЛАРУСКІ САДОК

Шукаем дзетак-дашалаў для стварэння беларускіх групавых верасня на заходзе Менску (районы Красны Бор—Сухараў—Захад), магчыма, ясельная і садаўская разнаўзроставая групы. Далучайцеся! З намі можна звязацца па тэл. 183-84-19, Лебедзі. Lebiedz@tut.by

КАНТАКТЫ

30 траўня, 14.15, суд Савецкага раёну (Лагойскі тракт, 3). Прыходзь на суд па справе маладафронтаваўца — падтрымай беларускую моладзь! Яава 4:7! Брат

КНІГІ

Прадам поўны збор твораў У.Караткевіча ў 8 тамах, Тлумачальны слоўнік беларускай мовы ў 5 тамах і іншыя каштоўныя і цікавыя беларускамоўныя выданні. Т.: 288-05-44. Яўген

ПРАЦА

Дзяўчына-філялягіня шукае любую працу, звязаную з тэкстамі. Вялікі вольт працы. Т.: 174-98-91
Філёляг шукае працу. Т.: 294-13-38. Святлана

СЯБРОЎСКАЕ ПАДАРОЖЖА

Зьміцер Касцяпіровіч запрашае ў сябровскую падарожжу па маршрутах: 20.05 «Пуцявінамі Драздзівічі»: Гарадзец—Лужкі—Германавічы—Мёры—Двор Дзедзіна—Ідолта—Лівоніял. 25.05—28.05: Торунь—Хелмна—Добжынь. Т.: 292-54-58, 622-57-20, 509-12-16, 110-19-28.

А ТЫ ПАДПІШЫСЯ!

Каб рэгулярна атрымліваць «Нашу Ніву»,

проста паведаміце ў Рэдакцыю свой адпас. Адначасова Рэдакцыя звязацца з просьбай ахвяраваць на выданніе. Дэталі — старонка 17.

сейскіх грошай для забесьпячэння беларускага ўдзелу ў «Эўрабачаныі» (Ліка Агурбаш) прывяло да правалу. Сам Кіркораў у свой час таксама выступіў на «Эўрабачаныі» бяз посыху.

Калісьці Азаронак ужо зарабіў адну смачную поўху — ад Міколы Статкевіча, які ўрэзай рэжысёру за фільм «Дзеці хлускы», у якім той тапгаўся па беларускім нацыянальнім руху, гістарычных сцягі й гербу.

МБ

Пуцін вострыць кіпцюры. Каракатура швэдзкага мастака Рыбера Гансенса перамагла на конкурсе «World Press Cartoon».

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991

галоўныя рэдактары «Нашай Нівы»:

З.Вольскі (1906), А.Уласаў (1906—1914),
Янка Купала (1914—1915), А.Луккевіч,
У.Знамяроўскі (1920), С.Дубавец (1991—2000).

сакратарка рэдакцыі Настя Бакшанская

шэф-рэдактар Андрэй Дынько

фотарэдактар Арыём Лява

галоўны рэдактар Андрэй Скурко

мастакі рэдактар Сяргей Харэўскі

заснавальнік Місцовы фонд выдання

газеты «Наша Ніва»

выдавец Прыватнае прадпрыемства

«Суродзічы»

АДРАС ДЛЯ ДОПІСАЎ:

220050, Менск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-613-32-32,

8-029-707-73-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.nn.by

© НАША НІВА. Спасылка на «Нашу Ніву» абавязковая. 12 палос форматам А2, 6 друк. арк. Друкаваны РУП «Выдавецтва «беларускі Дом друку». Менск, пр. Ф. Скаріны, 79. Рэдакцыя не нісе адказнасць за змест раклічных абвестак. Кошт свабодны. Гаварыць на беларускай мове. Адказнасць за змест раклічных абвестак. Юрыдычны адрас: 220101, г. Менск, пр. Ракасоўскага, 102-71. Р/р 3012206280014 у МГД ААТ «Белінвестбанку», Менск, код 764. Наклад 2239. Газета выдаецца 48 разоў на год. Нумар падпісаны ў друк 23.00 09.05.2007. Замова № 2504. Рэдакцыйны адрас: Ракасоўскага, 102-71.